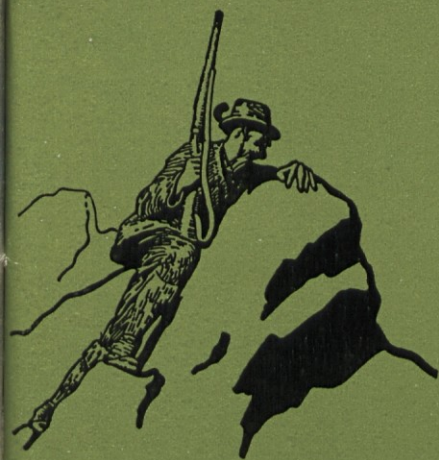

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

November
1978

8

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije
revija za lovstvo
letnik LXI., št. 8
november—listopad 1978

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Izdajateljski svet:

Tone Svetina, predsednik,
Franjo Bulc, Janez Černač,
Janez Gregori, Gregor Kersnik,
Slavko Korbar, Slavko Kovač,
Franc Poredoš, Anton Simonič,
Peter Soklič, Marijan Šebenik,
Henrik Vadnov.

Uredniški odbor:

Tone Svetina, glavni urednik,
France Cvenkel, urednik in
odgovorni urednik,
Anton Simonič, Henrik Vadnov,
Stane Valentinčič.
Pomočnik urednika: Janko Perat.

LOVEC izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide
v začetku lovskega leta, v aprilu.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72,
oproščeno prometnega davka.
Ta številka je izšla v 19 500 izvodih.
Letni prispevek zveze lovske družin
Lovski zvezi Slovenije, v katerem
je vračunana tudi naročnina za glasilo
Lovec, je po članu 180 din
oz. 223 din po članu, sprejetem v LD
v letu 1978.

Za druge naročnike je letna naročnina
200 din, za inozemstvo 320 din.
Posamezna številka 16 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.
Odpovedi med letom ne upoštevamo.

Vse gradivo za objavo

pošiljajte Uredništvu glasila Lovec,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana. Telefon (061) 21-245
in 21-819. Nenaročenih rokopisov
in slik ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 50 din, od 15 do 25 besed
70 din, od 25 do 30 besed 100 din.
Za vsako nadaljnjo besedo 6 din.
Za člane lovske organizacije
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Za oglašanje obrtnih in drugih storitev
ali uslug v malih oglasih velja
dvojna cena. Male oglase je treba
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije:
50101-678-47158.

Slika na naslovni strani ovitka:

Po brakadi v lovišču Lovske dru-
žine Otočec.

Avtor fotografije Belizar Keršič

V novembru ima lisica že dozorelo dlako

Narisal Peter Adamič, akademski slikar, član LD Škofja Loka

IZ VSEBINE:

Franjo Ledinek	226	Kako je z lovsko kinologijo v Sloveniji
Ivan Veber	228	Lovci ob jubileju prvega vzpona na Triglav
Vinko Uršič	231	Več uspeha pri streljanju na fazane!
Janko Perat	233	Šoji v zagovor
Rafko Cajhen — Francè Avčin	235	»Črni oven« — II.
Avguštin Tomc	239	Spomini na jerebe
Mira B.	240	Jankova srna
Iz jugoslovanskih republik in pokrajin:	242	Lovstvo Socialistične avtonomne pokrajine Vojvodine — Luka Atanacković
Lovska organizacija:	244	LD Velika Nedelja — nov lovski dom — D. Cvetko
251 Značke lovske organizacij — VI.		
Jubilanti:	245	Lenart Zupan — devetdesetletnik
Lovska kinologija:	246	Medrepubliška tekma ptičarjev in šarivcev v vodnem delu — I. Udovič
Mladi pišejo:	248	Lovec — D. Muznik
V spomin:	250	
Lovski oprtnik:	250	Gamsje garje v Julijcih — B. Galjot
	253	Partizani na Triglavu — Ur.
Šaljive:	254	

Slika na drugi strani ovitka:

Počitek po uspešnem nastopu ostrodlakih ptičarjev na tekmovanju.
Foto Ciril Pogačar

Kako je z lovsko kinologijo v Sloveniji

Franjo Ledinek, predsednik komisije pri LZS za pripravo predlogov o organiziranosti lovske kinologije

Slovensko lovsko organizacijo že nekaj let obremenjujejo vprašanja o lovski kinologiji. Njeno nezadovoljivo stanje in prešibka učinkovitost terjata odločnejšo intervencijo lovske organizacije. Poizkusi usklajevanja stališč s kinološko organizacijo niso obrodili kakovostnega sadu. Zaradi takih razmer je lovska organizacija vzela pobudo v svoje roke in se v sodelovanju s kinološko organizacijo Slovenije lotila naloge. Pri svojih prizadevanjih je lovska organizacija izhajala iz utemeljene predpostavke, da je lovska kinologija ena izmed strokovnih dejavnosti enotne specializirane kinološke organizacije. Vsebinsko pa zajema tudi eno izmed temeljnih nalog lovske organizacije. Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč obvezuje lovsko organizacijo, da zagotovi v lovišču primerno število preizkušenih lovskih psov čiste pasme (9. odstavek 48. člena). Zakon šteje tudi pospeševanje lovske kinologije med tiste dejavnosti lovske organizacije, za katere se lahko upravičeno trošijo sredstva, pridobljena iz lovišč (28. člen).

Vzdrževanje, razvoj in pospeševanje lovske kinologije je torej sestavina gospodarjenja z lovišči, temeljna skrb in obveznost na tem področju pa naloga lovske družine kot osnovne celice lovske organizacije.

Brez posebne analize je možno ugotoviti, da v lovski kinologiji že nekaj časa ni potrebnega načrtnega dela. Razlogov za stagnacijo (če ne celo nazadovanje) je sicer lahko več, gotovo pa je eden izmed bistvenih njena neustrezna in neučinkovita organiziranost. To potrjujejo tudi podatki (iz statistike Kinološke zveze Slovenije) o številu mladičev in opravljenih preizkušnjah naravnih zasnov (PNZ) lovskih psov, ki so za vso SR Slovenijo naslednji:

V letu	Mladičev	PNZ
1975	1667	373
1976	1414	460
1977	1393	303

Število lovskih psov na uporabnostnih preizkušnjah pa je še bolj zaskrbljujoče majhno.

Pri tem je še zlasti slabo stanje ustreznih pasem lovskih psov za potrebe posameznih lovišč. Vse bolj prevladuje ljubiteljstvo v odnosu do posameznih pasem, vse manj so odločilne dejanske potrebe lovišč. Grobi opis stanja lovske kinologije, ki v sedanjih razmerah tudi nima odločilnega vpliva na politiko svojega lastnega razvoja, terja ureditev tega dela lovskogospodarskega področja. Sporazum med Lovsko zvezo Slovenije in Kinološko zvezo Slovenije je koristno rešil financiranje lovske kinologije, ne pa problematike lovske kinologije v celoti.

To spoznanje je odločilneje prodrlo v slovensko lovsko organizacijo v novjšem obdobju. Zato so se organi Lovske zveze Slovenije lotili ukrepov:

— Dne 23. januarja 1978 je bil posvet predstavnikov vseh zvez lovskih družin o »problematiki organiziranosti lovske kinologije in nalogah lovske organizacije pri uresničevanju Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč«.

— Izvršni odbor Lovske zveze Slovenije je imenoval posebno komisijo za pripravo predlogov o organiziranosti lovske kinologije in njenem pospeševanju. Le-ta je pripravila naslednje predloge:

1. Ustanovijo se lovska kinološka društva ob zvezah lovskih družin (minimalno število).

2. Administrativne in finančne posle lovskega kinološkega društva

lahko vodi služba zveze lovskih družin.

3. Člani lovskega kinološkega društva so člani lovske organizacije po svojem interesu.

4. Lovska kinološka društva so podpisniki sporazuma o ustanovitvi Kinološke zveze Slovenije.

5. Lovska kinološka društva z ustanovitvijo in s soustanoviteljstvom Kinološke zveze Slovenije pridobijo ustrezno število delegatskih mest v organih Kinološke zveze Slovenije.

6. Področne zveze lovskih družin zagotovijo v svojem izvršnem odboru delegatsko mesto za predstavnika lovskega kinološkega društva.

7. Predstavniki lovskih kinoloških društev v izvršnih odborih zvez lovskih družin sestavljajo Svet za lovsko kinologijo pri Lovski zvezi Slovenije, ki naj bi bil usmerjevalec razvoja lovske kinologije v skupnih temeljnih zadevah in bi neposredno s Kinološko zvezo Slovenije urejal programiranje in financiranje B programa (republiške in mednarodne prireditve).

8. O letnem delovnem programu (tudi o programiranju za daljši rok) bi se lovska kinološka društva dogovorila s področno lovsko zvezo; finančna sredstva za izvedbo takega programa bi področna lovska organizacija nudila lovskega kinološkega društvu neposredno.

9. Financiranje skupnih dejavnosti v okviru Kinološke zveze Slovenije bi le-ta zagotavljala neposredno z lovskimi kinološkimi društvi na

osnovi dogovora ob pripravljanju in sprejemanju finančnih načrtov KZS in športnih kinoloških društev.

10. Vsi člani lovske organizacije še nadalje plačujejo solidarnostni članski prispevek za financiranje lovske kinologije, ki pa postane, poleg drugih virov, dohodek lovskega kinološkega društva.

Vključevanje lovske kinologije v društva v Kinološko zvezo Slovenije ima utemeljen družbeni pomen, ki se izraža v enotnosti kinologije. Na taki osnovi temelji tudi Kinološka zveza Jugoslavije.

Za uresničitev predloženih predlogov o organiziranosti naše lovske kinologije je komisija predlagala takle postopek:

1. Problematiko lovske kinologije in predloge o njeni organiziranosti vključi v dnevni red svoje 6. seje skupščina Lovske zveze Slovenije.

2. Predlogi o organiziranosti lovske kinologije naj bodo po ustaljeni metodi dela skupščine Lovske zveze Slovenije predmet javne razprave v vseh lovske družin in zvezah lovske družin. O predlogih naj na osnovi mnenj iz javne razprave sklepa skupščina LZS.

3. Po pridobitvi načelnega soglasja za osvojitve predlogov o organiziranosti lovske kinologije se je potrebno dogovoriti z zvezami lovske družin o izvedbi nove organiziranosti kinologije, kar naj bi bilo uresničeno do konca leta 1978.

4. Ustrezna strokovna komisija pri Lovski zvezi Slovenije naj v sodelovanju s Kinološko zvezo Slovenije pripravi osnutek potrebnih samoupravnih aktov za ustanovitev in registracijo lovske kinološke družine.

Člani slovenske lovske organizacije so bili o rezultatih javne razprave o predlogih za organiziranost lovske kinologije ter o sklepih 6. seje skupščine Lovske zveze Slovenije obveščeni v glasilu LOVEC, št. 6 — september 1978, na strani 162.

Odmor na brakadi

Foto I. Napotnik

Javna razprava je skoraj soglasno in v celoti podprla navedene predloge o bodoči organiziranosti lovske kinologije, zato je skupščina LZS imela ob verifikaciji le-teh lahko delo. Pripomniti pa velja, da le dopolnilnemu predlogu, ki se je zavzel za ohranitev sedanjih pasemskih organizacij, ni bilo moč ustreči, ker to izključuje teritorialna organiziranost lovske kinološke družine. Skladno s potrebami pa bo temu možno ustreči z organiziranjem sekcij ali komisij za posamezne pasme oziroma skupine pasme glede na uporabnost lovske psov, in sicer v okviru lovskega kinološkega društva.

Naj ne pozabimo še na obvestilo, da se s predlagano organizacijo lovske kinologije povsem strinja tudi Kinološka zveza Slovenije, kar je na 6. seji skupščine LZS izjavil predsednik KZS Polde Maček. S tem je podano zagotovilo za skupno in vzeto urejanje lovske kinološke problematike.

Glede na to, da so z opisanim ustvarjeni vsi pogoji za ustanovitev lovske kinološke družine, se je

treba nalog lotiti brez odlašanja. LZS predvideva izvedbo teh nalog takole:

— LZS bo čimprej organizirala razgovor s predsedniki izvršnih odborov ZLD o akcijskem programu za uresničitev sprejetega načrta o bodoči organiziranosti lovske kinologije.

— Takoj po tem razgovoru naj bi ZLD imenovala iniciativne odbore za ustanovitev lovske kinološke družine (verjetno bodo to sedanje kinološke komisije pri ZLD).

— Ustanovni občni zbori lovske kinološke družine naj bi bili do konca leta 1978.

Operativno organizacijske naloge ne bo težko izvesti v predlaganem roku, ker bodo vzorčni osnutki ustanovnih aktov posredovani iniciativnim odborom pravočasno.

K vsemu velja še poudariti, da je organizacijska in vsebinska zasnova o lovske kinologije dogovorjena. Uspehi, ki jih v tej dejavnosti pričakujemo, pa so odvisni predvsem od nas lovcev.

Lovci ob jubileju prvega vzpona na Triglav

Ivan Veber

V počastitev 200-letnice prvega vzpona na našo najvišjo goro (2863 m) je bilo v soboto, 26. avgusta 1978, na vrhu Triglava planinsko slavlje, na katerem se je zbralo okrog tisoč planincev in drugih, med njimi tudi veliko lovcev. O pomenu praznika je govoril dr. Miha Potočnik, predsednik Planinske zveze Slovenije.

Z odkritjem spomenika na Ribčevem lazju v nedeljo, 27. avgusta 1978, pa je veliko slavlje ob 200-letnici, odkar so 26. 8. 1778 štirje pogumni možje iz Bohinja prvi stopili na vrh najvišje slovenske in jugoslovanske gore, doseglo svoj vrhunec.

Na proslavi se je zbralo okrog deset tisoč ljudi. Med njimi so bili tudi najvišji predstavniki našega političnega življenja: Sergej Kraigher, France Popit, Mitja Ribičič in drugi. Lovsko zvezo Slovenije je zastopal Lojze Briški, predsednik njene skupščine.

Predsednik častnega odbora proslave Edvard Kardelj se slavlja ni mogel udeležiti. Poslal je pismo, ki ga je po krajšem nagovoru udeležencem prebral dr. Marijan Breclj.

Slavnostni govornik je bil dr. Miha Potočnik, ki je tudi odkril spomenik. Med drugim je dejal: »Triglav je simbol našega nenehnega in zmagovitega boja za obstanek in narodno samobitnost, za svobodno življenje. V NOB je bil simbol svobode, simbol je tudi sedaj v našem grbu, kot simbol naše državnosti. Triglav je pa tudi simbol prijateljstva med narodi in njihovega sodelovanja... Srčni možje so zavzeli Triglav 8 let prej, preden je 'padel' Mont Blanc, 22 let prej, preden je bil zavzet Grossglockner, in še pri tem je sodeloval naš človek — Valentin Stanič, 78 let prej, preden je človeška noga stopila na Matterhorn... V likih teh štirih mož so združeni in upodobljeni tudi vsi tisti nešteti — mnogi na žalost že neznan in pozabljeni — naši gorski vodniki, pastirji, lovci, kmetje, rudarji, gozdarji in drugi...«

Slavju v Ribčevem lazju v Bohinju so dali še poseben poudarek: nastop združenih pevskih zborov jeseniške, tolminske in radovljiške občine, nastop godbe na pihala jeseniških železarjev in folklorne skupine iz Bohinja. Člani bohinjskih lovskih družin iz Boh. Bistrice, Stare Fužine, Nomenja in od drugod so prišli v lovskih krojih in s prapori. Letalo pa je poneslo venec in ga spustilo na vrh Triglava v počastitev padlih partizanov.

Zadnjo avgustovo nedeljo je bilo ob Bohinjskem jezeru veliko slavlje. S planinci smo praznovali tudi lovci. Odkrit je bil veličastni spomenik štirim pogumnim možem, ki so se prvi povzpeli na Triglav. Spomenik jih predstavlja zbrane, odločne, da se podajo na nevarno pot, pogled jim je uprt na našo najvišjo goro. Med njimi je tudi lovec Štefan Rožič. Prepoznamo ga po puški na ramenu in bradatemu obrazu.

Bilo je pred dvesto leti. Bohinjska dolina je bila takrat skoraj tako gosto poseljena kakor sedaj. Za vse prebivalce v Bohinju niso »pridelali« dovolj

Spomenik štirim možem, ki so se prvi povzpeli na Triglav, leta 1778

Foto I. Veber

Spominska značka Planinske zveze Slovenije ob 200-letnici prvega vzpona na Triglav

kruha, čeprav je bilo razvito tudi železarstvo, fužine, ki so požirale rudo iz Jelovice in Pokljuke. Dobre železne rude je začelo primanjkovati in jelovski ter poključki gozdovi so bili (zaradi pridobivanja pogonskega goriva — oglja) že zelo izsekani. Bohinjsko železo, nekdanj znano na evropskem trgu, se ni moglo upirati cenejšemu severnoevropskemu, ki so ga ladje začele dovažati v jadranska pristanišča.

Triglav ima z bohinjske strani železovo barvo. In prav želja po odkritju novih, boljših železovih rud je pobudila proslavljeni vzpon na Triglav, s katerim smo se Slovenci uvrstili med prve, ki so tedaj osvojili tako visoke vrhove. Na srečo se želje bohinjskih fužinarjev niso uresničile; Triglav pa je postal naš nacionalni simbol.

Kdo so bili štirje prvopristopniki? Značilni so njihovi poklici. Dva sta bila rudarja: Korošec s Koprivnika, ki je prvi splezal na vrh Triglava, in Kos iz Jereke. Rožič je bil lovec, Willomitzer iz Stare Fužine pa ranocelnik. Njegov učitelj je bil Baltazar Hacquet, po rodu Francoz, profesor medicine v Ljubljani, ljubitelj gorske flore, ki je leto pred uspelim vzponom tudi sam skušal priti na Triglav. Omeniti moramo še lastnika bohinjskih gozdov in fužin barona Žigo Zoisa, velikega prijatelja slovenskih prosvetlencev, ki je razpisal nagrado za prve zmagovalce Triglava.

Najbolj nas zanima lovec Štefan. Podatke o njem povzemam iz zapisa Franca Ceklina, enega glavnih pobudnikov za postavitev spomenika. Stara rodovina Rožičev, kot lastnikov kmetije, je zapisana v urbarju že leta 1579, v popisu tlačanov.

Po očetovi smrti je veliko kmetijo leta 1707 prevzel Gregor. Njegova žena,

Smrekarjeva iz Broda, je po šestih letih umrla in mu zapustila sina Antona. Gregorju ni kazalo drugega, kakor da se zopet poroči. Vzel je Spotčevo iz Žlana. Zadnji njunih petih otrok je bil Štefan, bodoči prvopristopnik Triglava. V krstni knjigi župnije Srednja vas je zapisano, da je bil ob jutranji zori rojen Štefan Rožič, zakonski sin Gregorja in Elizabete, krščen 22. dec. 1739. Tisto leto je župnik tudi zapisal, da je rdeč sij za veliko noč prestrašil ljudi, tri tedne po veliki noči pa, da je zapadel obilen sneg. Štefan je bil star šele 16 mesecev, ko je ostal brez matere. Novo gospodinjstvo je tokrat pripeljal v hišo najstarejši sin Anton. Toda, še preden je prejel od očeta ključ nasledstva, je star šestindvajset let umrl in zapustil vdovo s hčerko Ano. Gospodinja je postala najstarejša hči Uršula. Taki so bili tačas nenapisani zakoni, da z vdovo ne bi prišel grunt v tuje roke. Oče Gregor je dalje napravljal drva v srenjskih gozdovih in pasel živino na gmajnah in planinah Poljana in Osredki, je zapisano v urbarju in za to je plačeval štiri goldinarje letno. Mladi Štefan se je ob delu učil hoje po gorah, spoznaval gamse, lepote in nevarnosti, ki v gorah nenehno pretijo. Leta 1754 je bila ob popisu prebivalstva cesarstva Marije Terezije popisana tudi Rožičeva družina: Gregor, vdovec, 62; Marija, hči, 22; Štefan, sin, 15. Najstarejša hči se je medtem omožila, o sinu Jakobu pa ni sledu. Verjetno ga je pogoltnila tujina. Tudi mlajši hčeri

Slika zgoraj — foto J. Pukšič:
Slavja na vrhu Triglava so se udeležili tudi številni lovci. Govori dr. Miha Potočnik, predsednik Planinske zveze Slovenije. Med udeleženci sta tudi dr. Marijan Breclj, član predsedstva SRS, in ing. Andrej Marinc, podpredsednik ZIS. Vsi trije imenovani so navdušeni planinci in tudi lovci.

Slika na sredi — foto I. Veber:
Bohinjski lovci se zbirajo k proslavi na Ribčevem lazu v Bohinju.

Slika desno — foto B. Galjot:
Skupina lovcev s prapori na Ribčevem lazu pri proslavi 200-letnice prvega vzpona na Triglav.

Na slovesnosti v Bohinju so bili tudi naši družbenopolitični predstavniki. Lovsko zvezo Slovenije je zastopal predsednik njene skupščine Lojze Briški

sta se pričeli močiti in kazalo je, da bo domačija ostala brez gospodinje. Tedaj pa se je šestnajstletni Štefan v predpustu poročil z devetnajstletno Nežo iz iste vasi. Čez leto in pol je bil že oče. Od štirih otrok je prerastel otroška leta samo Andrej, ki je bil ob prvem vzponu na Triglav, katerega se

je udeležil tudi njegov oče Štefan, star že 21 let.

Štiriinštiridesetletni Štefan je bil že stari oče. Tri izmed sedmih vnukov so pobrale črne koze. Enainpetdesetletnemu je umrla žena. Vdovec je ostal do smrti. Umrl je star 64 let, 28. julija 1802.

Množica na proslavi po odkritju spomenika, ki je delo Stojana Batiča. Spomenik je visok tisočinko Triglava — 2,863 m
Foto J. Pukšič

O Štefanu je ostalo do danes izročilo, da je bil korenjaške postave. Sicer se ne bi oženil tako zgodaj. Pred tridesetimi leti je bilo celo zapisano: Pr' tejle hiš je biv an stric Štefan, k' je biu jagr, pa še hud jagr. Vstreljeno divjačno je nosu gosposk na Bled. K' je šov na Bled, sej obov stare, že strgane škornce, da so mo potle tam dal' nove. Tle pr'hiš so jmel še ano zlo staro jagrsko puško. Jest sm' jo še vidov, pa je zdej ni več. Seve, k' je leta 1905 hiša pogoreva — je povedal 83-letni Lovrenc Zupan.

Štefan je postal lovec, ko mu je sin toliko odvrnil pri delu, da si je lahko poiskal še dodaten zaslužek. To misel sem prevzel od kronista, sam pa menim drugače, da je bil namreč Štefan med najboljšimi divjimi lovci. Take so grofje najemali za lovce, ker so jim najbolj koristili. Vendar tudi korenjaški Štefan ni ugnal divjega lova. Pametni lovci so si delili lovišče z »raubšiči«. Lahko dostopni predeli so bili za gosposko in oblast, visoke gore pa za »ta črne«. Lovišča so imeli med seboj razmejena tudi divji lovci in če mejā niso spoštovali, je pokalo. Trentarski lovci so često zahajali na Gorenjsko, vendar le po najteže dostopnih gorah. Pri tem so tudi prvič preplezali Severno triglavsko steno.

Naša najlepša gorska pravljica, ki se je ohranila pod Triglavom, tako v Trenti kot v Bohinju, pripoveduje o bajnem kozlu Zlatorogu, o njegovih belih ženah in zaljubljenem lovcu, ki je bil zapeljan v pogubno pohlepnost. Kako resnična postaja ta pravljica sedaj! Človek trga zemlji prepovedane zaklade in uničuje samega sebe. Uničuje bogastvo, ki ga je podedoval. Zlatorogovo kraljestvo je bilo gorovje pod Triglavom, med Bohinjem in Trento. Prav tukaj so doma legendarni gorski vodniki, katerih eden je bil tudi Štefan. Živel je v času, ko naše gore, gozdovi, polja in vode niso bili onesnaženi. Naj bo njemu v spomin zapisana tudi misel vseh pravičnih lovcev: prizadevajmo si za prabitno bogastvo domovine — za neoskrunjeno naravo!

Več uspeha pri streljanju na fazane!

Vinko Uršič

Narava v gozdovih in na poljih je zamenjala barvo; darežljiva jesen jih je odela v zlato rumeno obleko. Nam lovcem, prijateljem narave, močnejše utriplje srce; tu je težko pričakovani čas lova na pisanega lepotca — fazana.

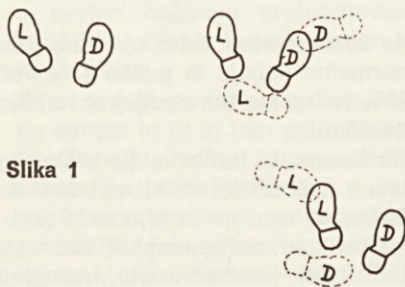
Da bi bilo pri lovu več zadovoljstva in manj grenkih slin, pozorno preberite, kaj svetujejo izkušeni mojstri doma in po svetu o streljanju na tega hitrega ptiča.

V množici razlag, ugotovitev in nasvetov sem skušal najti jedro in kar najhitreje pripraviti lovca za uspešno streljanje.

Poglavitna, osnovna pravila naj bi bila:

A — Zavzemi pravilno stoji!

Lovčeva stoji naj bo kakor na sliki 1! Pete narazen največ 10 cm, leva noga nekaj cm naprej. Pri taki

Slika 1

stoji se lahko hitro in brez napora obrnemo v levo in desno s trdno držo telesa ter orožja pri lagodni napetosti v rokah. Teža telesa je uravnotežena. Če je treba meriti v desno zadaj, pomaknemo desno stopalo za levo stopalo in zavrtimo konico levega stopala (slika 1). Za merjenje v levo zadaj pomaknemo levo stopalo za desno stopalo in zavrtimo konico desnega stopala (slika 1).

Preizkusimo in vadimo! Pri lovu, če hodimo in iščemo, se moramo kar najhitreje postaviti v ustrezno stoji in držo. Z ozirom na proti nam ali mimo nas leteči cilj ter njegovo

hitrost primerno prilagodimo naše gibe. To prepustimo v glavnem levi roki, ki naj skoraj stegnjena drži puškin kopiček!

B — Pogled imej usmerjen tja, od koder pričakuješ nalet!

Na stojišču naj bo pogled usmerjen navzgor na višino, kjer pričakujemo nalet. Ko merimo na cilj, naj leva roka vodi puško pri spremljanju cilja! Ne ustavimo puške, streljajmo med pomikanjem puške!

C — Ko opazimo bližajoči se ali mimo leteči cilj, ne izračunavajmo prehita (preddrže puškine cevi). Leva roka opravi to sama!

— Na bližnji in bolj oddaljeni cilj naredimo vedno enak kot med puškino cevjo in linijo oko — cilj! (Slika 2 in 3!)

O prehitu tole pojasnilo: Šibre potrebujejo za let do različno oddaljenih ciljev različne čase. Npr. snop šiber potrebuje za prelet 20 m ca. 1/20 sekunde, za 30 m ca. 1/10 in za 35 m 1/7. Fazan, ki leti s ca. 65 km na uro, napravi v teh drobcih sekunde 90 cm, 180 cm in 260 cm.

Torej je treba napraviti z levo roko ustrezen premik za prehit. Ta prehit je izražen s kotom med linijo puškinih cevi in linijo oko — cilj. Ta kot z vajo uskladimo z ozirom na hitrost in smer cilja. Če leti cilj skoraj točno proti nam v naši višini, merimo v cilj. Če leti cilj oz. fazan prečno, zavzame leva roka samodejno največji kot, ki je enak za bližnje cilje in cilje do 35 m oddaljenosti.

Pri tem oko samò ostro opazuje cilj in se ne ukvarja z viziranjem po cevi in s korekturo prehita! Manjše razlike izravnava sama velikost snopa šiber. Torej, opustimo izračunavanje prehita, ki nam samo jemlje

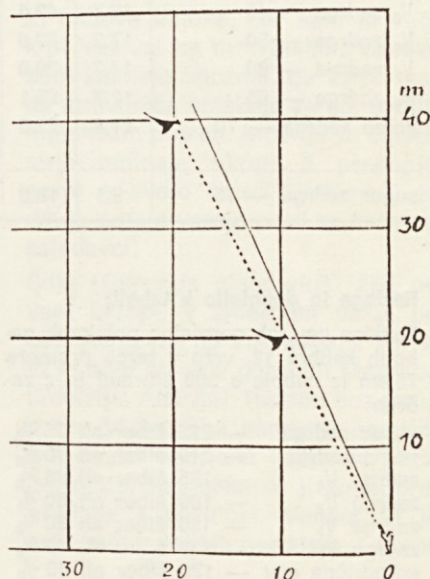
Streljanje se približuje
Foto M. Hain, Diana

čas in nas od strela do strela zaveja v zmoto! Navedeno tudi pojasnjuje, zakaj so tako imenovani vrženi streli tako uspešni. Vežbajmo oko in roko — vendar brez razmišljanja!

Č — Ne streljaj na večjo razdaljo kakor ca. 35 m!

Samo zelo visoko leteči fazani (nad 35 m) so problematični. Snop šiber je že zelo širok (glej tabelo), prebojnost oslABLJENA in fazan ima trdo tkivo, kosti in perje. Ogroženo ima le glavo in vrat, kar je na veliko razdaljo le majhen cilj; težko ga je smrtno zadeti.

Slika 2

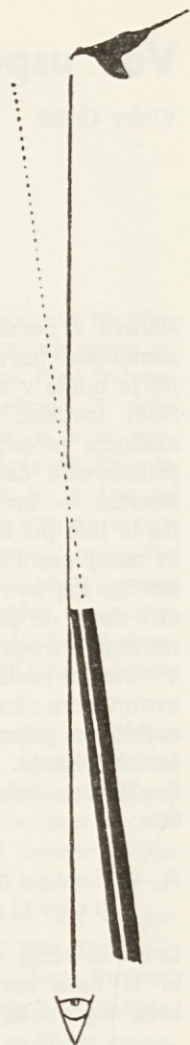

D — Uporabljalj brezhibne naboje s preizkušeno prebojnostjo in 3 mm šibre (desetice) za kal. 16 ali 2,5 mm šibre (dvanajstice) za kal. 12!

V splošnem uporabljamo naboje s šibrami 3 in 2,5 mm (desetice in dvanajstice), ki fazana šokirajo, če ga zadenejo vsaj tri. Šibre te debeline ne prodro globoko v tkivo in če ne povzročijo šoka, fazan ozdravi in ni izgubljen za lovišče. Drugače je, če uporabimo šibre 3,5 ali 4 mm (osmice in šestice), kakor sicer priporočajo nekateri lovci. Na večjo razdaljo mogoče zadene fazana ena debelejša šibra, ki pa fazana ne šokira. Leti naprej, ne da bi posebno nakazal zadetek, in kasneje pogine. Če ga drugi dan ne najde pes pri našalec, je izgubljen za lovišče in za družinsko blagajno!

Zaradi močnega raztrosa šiber in zmanjšanja prebojne moči šiber (na višini oziroma oddaljenosti ca. 36 m imajo šibre za ca. 75 m/sek manjšo hitrost). Zato strele na tako razdaljo opustimo! Moč strele sicer lahko zvečamo s posebno polnjenimi naboji, raztros pa zmanjšamo tem bolj s čim bolj zadrgnjenimi (»čokiranimi«) cevmi. Toda s puško, ki ima 75% zadrigo, je treba meriti skoraj brez napake!

Če nameravamo kupiti novo puško, ne bodimo prehitri v odločitvi, češ puška s 75% zadrigo bi bila najboljša, saj nosi »najbolj skupaj«. Toda ne streljamo le na daleč, pogosto tudi na manjše razdalje. Zato ima večina lovcev na stojišču v gozdu največ uspeha s puško, ki ima zadrge 50 in 60% (prva in druga cev), in na polju s puško, ki ima zadrge 65 in 70%, ker pač streljamo na večje razdalje. Preveliko zadrigo puškar lahko zmanjša (poveča

Slika 3

Raztros šiber normalno polnjenih nabojev kalibra 12

Razdalja v m	4,5	9,1	13,6	18,2	22,7	27,4	32,0	36,5
Zadruga cevi v %	Premeri raztrosa v cm							
cilindrična cev — 40	22,2	47,5	65,0	80,0	95,0	110,0	127,5	142,5
1/8 zadruga — 45	19,7	42,5	57,5	72,5	87,5	102,5	117,5	135,0
1/4 zadruga — 50	17,2	37,5	50,0	65,0	80,0	95,0	110,0	127,5
1/2 zadruga — 60	14,7	30,0	40,0	50,0	65,0	80,0	95,0	115,0
3/4 zadruga — 65	12,7	26,1	35,0	45,0	59,0	72,5	87,5	107,5
polna zadruga — 70	11,4	22,5	30,0	40,0	52,5	65,0	80,0	100,0
super zadruga — 75	9,1	19,0	26,0	36,0	47,5	59,2	74,0	95,0

Razlaga in dopolnilo k tabeli:

Puškina cev, ob normalno polnjenih nabojih kalibra 12, vrže v tarčo premera 75 cm iz naboja s 300 šibrami in z zadrigo:

super zadruga — 225 šiber ali 75 %
 polna zadruga — 210 šiber ali 70 %
 zadruga 3/4 — 195 šiber ali 65 %
 zadruga 1/2 — 180 šiber ali 60 %
 zadruga 1/4 — 150 šiber ali 50 %
 zadruga 1/8 — 135 šiber ali 45 %
 cilindrična cev — 120 šiber ali 40 %

odprtino), zelo težko pa je zadrigo povečati (zmanjšati odprtino).

Zadruga (imenovana tudi choke — »čok« —) deluje na ta način, da po strelu nekaj tisočink sekunde zadrži čep naboja, da ne more razbiti snopa šiber. Po RWS je dejavnost zadrge učinkovita le pri šibrah do debeline 4,5 mm (štirice).

Normalni ceneni naboji učinkujejo

do 20 m smrtno. Zato uporabljamo normalne naboje in puško z največ 70% zadrugama ter streljamo najdlje do 35 m!

Na fazana, ki leti z velike višine in ima v naši bližini že hitrost tudi do 90 km na uro, ne streljamo. Posebneži, ki so se usposobili zadevati tudi tako leteče fazane, navadno zgrešijo normalno letečega fazana. Te vrstice lovcev marsikaj lahko pojasnijo. Poskusite, vadite — priložnostno tudi s prazno puško — in na lovu boste imeli več uspeha!

Vir:

R. Churchill, Das Flintenschissen, založba Paul Parey, Hamburg in Berlin.

Šoji v zagovor

Janko Perat

Da, njej v zagovor! Ptici, ki je bila dolgo in je še na črnem seznamu lovcev, kmetov in celo gozdarjev. Ptici, ki je tudi druge ptice ne marajo, od sinice pa do kragulja. Redka ptica, morda le še sraka, je tako na slabem glasu.

Človek jo je v svoji domišljavosti in neznanju uvrstil med škodljivce. Tudi v Lovcu, vsa leta nazaj, najdemo kar precej krajših sestavkov o šoji, o njeni škodljivosti in raznih »učinkovitih«
načinih za pokončevanje tega »škodljivca«. Tudi s strupljenjem, z zankami itd. Zaradi tega že postaja redkejša in malokdo je že pomislil, koliko bi tudi mi lovci izgubili, če bi šoja izginila iz naših gozdov. A upam, da so že tudi med lovci takšni, ki na to ptico le gledajo drugače kakor stari tradicionalisti, in bodo moj zagovor toliko okleветani in osovraženi ptici z naklonjenostjo sprejeli.

Njeni »grehi«
zagotovo niso tako veliki in njena »dobra dela«
gotovo odtehtajo zlo, ki ga stori. Še več: s svojim načinom prehranjevanja koristi kmetijstvu in tudi gozdarstvu ni škodljiva.

Kmet je šoji gorak, ker se loti mlečne koruze in tu in tam zrelih češenj in češpelj. Redko, zelo redkokdaj morda še tatinsko odnese kakšno negotno pišče, ki se preveč oddalji od kolkje. Taki primeri pa so tako izjemni, da omembe niso vredni. Zakaj pa kmet šoji ne šteje v dobro, ker čez leto pomaga zatirati njegove škodljivce, saj se hrani tudi z miši in raznimi žuželkami?

Še manj razumljivo je, da so jo lovci dolgo uvrščali med hude škodljivce. Še sedaj povsem po krivici ali pomoti nima nobene zaščite, niti v času gnezdenja. Z novim zakonom je bil dosežen le tolikšen napredek, da je zdaj uvrščena med divjad. Dovoljeno jo je torej loviti le kot divjad, ne na limanice niti ne s pomočjo sove. To pa že nekaj pomeni tudi glede zaščite.

Prav smešno je, da se lovci jezijo na šoji, ker »pojé«
hrano, ki so jo natrosili fazanom ali jerebicam. Ne

marajo je tudi zato, ker objavi vsem živalim, da je lovec s puško prišel v gozd ali na polje. A pozabljajo, da tudi lovcem dela usluge, saj jih opozori, da je v bližini srnjak, morda lisica, potepuška mačka itd. Kako nehvaležni so ti lovci!

Nekdaj, ni še dolgo tega, v času razvrščanja dlakastih divjih živali in ptic med »škodljive«
in »koristne«, je morda zaradi površnega opazovanja ali takšne usmerjenosti takratnih strokovnjakov ta lepa ptica »pristala«
med škodljivci in tam ostala. Še po zadnji vojni so šojine noge ali kljuni veljali za točke. Spodbud za pokončevanje ni manjkalo. Najmanj, kar je lovec dobil za ustreljeno šoji, je bil naboj.

Številčnost šoj je v zadnjih letih v dokaj naglem, opaznem upadanju. Vendar ne le po »zaslugi«
lovcev v tekmi za točke. Na upadanje njene številčnosti, kakor tudi ptic mnogih drugih vrst, posredno ali neposredno vplivajo pesticidi, herbicidi in drugi strupi, ki se uporabljajo na široko in še vedno premalo nadzorovano. Upam, da je evforično obdobje agrokemije že v zatonu in da prihaja čas iztrežnitve. Morda še ni prepozno?

Mlada šoja, ki še ni dovolj operjena
Foto K. Mlinar

Če obstoj šoje res še ni ogrožen, pa gotovo ta ptica že potrebuje več skrbi in varstva ljubiteljev narave, še prav posebej lovcev. Zato bi bilo prav, da bi šoja nekoliko bolje poznali. Naši lovski učbeniki so kaj redkobesedni o njej, češ saj jo pozna vsak otrok. Vendar to ni popolnoma res. Njen način življenja še zdaleč ni vsem tako na očeh, kakor se to zdi. Šoja je dokaj skrivnostna ptica, ki se zna dobro varovati. Še najbolj varno se počuti v drevesnih krošnjah na obrobjih gozdov, skrita med vejami, nikoli na vrhu in nikoli dlje kakor nekaj hipov mirujoča. Na samotnih drevesih se le redko in le za bežen hip ustavi. Nerada gre v grmovje, tudi na tla, porasla z visoko podrastjo, se zlepa ne spusti. Pač pa zelo rada na sveže pokošen travnik ali senožet, da ulovi kako kobilico. Pod drevjem rada pobira kostanj, želod, žir. Na tleh pa se zadrži le toliko časa, da najde zaloga, in že zleti na drevo. Kajkrat semena tudi zagrebe za slabe čase, a na take zaloge v glavnem pozabi. S tem pa pomaga pri pogozdovanju. Sicer pa je šoja vse: miši, žuželke, jajčka iz gnezd in celo mlade, negotne ptičke. Uživa še jagode in druge gozdne ter poljske sadeže. Posebno pogoltna je na mlečno koruzo in na kostanj.

Dolgo sem mislil, da je tudi mravlje in njihove ličinke, ker sem jo večkrat videval na mravljiščih. Vendar sem kasneje spoznal, da to ni res, da mravljišča obiskuje zaradi svojih higienskih potreb. Mravlje jo očistijo mrčesa; hkrati ji prepojijo perje s svojo ostro kislino, ki jo dolgo potem varuje pred nadležnimi zajedavci.

Šoja (*Garrulus glandarius*) živi po vsej Evropi, v zmernem pasu, po vsej Aziji, vse do Vietnama. V Afriki jo je najti samo v gorovjih Magreba (Tunizija, Alžirija). Razpon čez peruti ima 54 cm. Oba, samec in samica, sta enako operjena in se po barvi ne ločita. Najljubša so ji polja, prepredena z gozdički. Vendar jo je najti tudi v velikih gozdovih. Le prav

Šoja je zelo težko »ujeti« na filmski trak. Avtor te fotografije je naš sodelavec, akademski slikar Peter Adamič. Kako je šoja fotografiral, naj pove sam: »Bil je mrzel dan. Skozi veliko okno mojega ateljeja sem opazoval ptice, kakor so priletavale v mojo, vso zimo dobro založeno krmilnico. Naenkrat pa močno trešči v okensko steklo in že opazim na tleh šoja, ležečo na hrbtu. Skočim ven, jo poberem in čutim, kako ji srce močno in neenakomerno bije. Čez nekaj hipov pomežikne in začne prihajati k sebi. Postavim jo na vejo, skočil v atelje, pograbilim fotoaparater in jo nekajkrat fotografiram. Še vsa omotična je pozirala brez odpora, nato se je pretegnila, zavreščala in odletela v gozd.«

blizu hiš ne mara. Najraje je sama ali po dve, tri skupaj. Le poleti, ko spelje svoje mladiče, se občasno združuje v večje jate, po nekaj gnezd skupaj. Takrat jih je zanimivo opazovati, kako se razposajeno in hkrati previdno spreletajo iz enega gozdička v drugega. Navadno se jata drži skupaj le, dokler se v gozdu spreletava z drevesa na drevo, največkrat na hrast ali kostanj. Kadar pa morajo šoje preleteti odkrit svet, od enega gozdička do drugega, se spreletajo posamič, vsaka posebej in šele v gozdu se spet združijo v jato. Včasih vidimo jate tudi jeseni; vendar so to šoje, ki so pred zimo prebegle k nam iz severnih krajev ali z gorá. Sicer pa šoja ni selivka, temveč klatež. Klati se iz kraja v kraj. V pomanjkanju hrane jo brez domotožja pobriše drugam. Šoja na videz resda pozna skoraj vsi ljudje, gotovo pa lovci. Zato je ne bom opisoval. Njeno perje v ljudski govorici velja (spet po krivici!) za pojem kiča. »Kičasta je kakor šoja,« pravijo ljudje o manj okusno, pisano oblečeni ženski. Vendar v naravi ni kiča. Kič je le v ponarejenostih narave. Lepa je tudi »šojina« frizura, kakor nekoč pre-

šernih fantov, v tistih starih časih, ko so se fantje še brili in nosili kratko pristrižene lase.

Še vrsta drugih zanimivosti in nasprotij je v šojinem načinu življenja: zvedava je, kričava, jezikava in oponašava. Pravijo, da zna sedem jezikov. Lovci dobro poznajo njen »skaaak, skaaak«. Prav dobro oponaša žvižg mladega kragulja, kanje, skovikanje sove, vranje krakanje, mačje mijavkanje. Zna »spuščati« še veliko drugih glasov, zna pravo mešanico vseh svojih sedmih »jezikov«. V ujetništvu se nauči celó izgovarjati posamezne besede. Hkrati je pa previdna in nezaupljiva.

Še prav posebno je nezaupljiva, skrivnostna in tiha kakor senca v času gnezdenja, še posebno blizu svojega gnezda. Gnezdi aprila in maja, skrita v gostem vejevju, najraje na robu gozdov. Gnezdo si naredi iz drobnih, suhih vejic in ga znotraj preplete z mehkejšo travo, včasih pa obloži tudi z mahom in perjem. Znese 5 do 7 zelenkasto sivih, rjavkasto pikčastih jajčec. Vali le samica, 16 do 17 dni, nakar oba, samec in samica, prehranjujeta mladež. Po treh tednih so mladiči godni, veliki kakor starša in največ-

krat celó težji od njih. Zato se razmeroma hitro osamosvoje, čeprav se radi zadržujejo skupaj v jatah še vse poletje.

Najhujši njihov sovražnik in preganjalec je kragulj. Šoja je na njegovem jedilnem listu tako pomembna, da skoraj v vsakem kraguljem izbljuvku najdemo šojino perje. Ob pomankanju šoj leti kragulj seveda po hrano na polje, po mlade fazane, jerebice in drugo. Šoja se kragulja blazno boji, vendar ne toliko, da si ne bi upala odnesti jajc iz njegovega gnezda.

Šoja s svojim načinom prehranjevanja do neke mere ogroža le gnezda ptic določenih vrst. Zagotovo ne tistih, ki gnezdiijo v duplih, grmovju, na tleh in na drevju blizu človeških bivališč. Končno ne pozabimo, da šoja v milijonih let ni ogrozila obstoja niti ene vrste ptičev. To je znal in zna le človek!

Šoja spada v red pevcev (Passeriformes), družino vranov (Corvidae), kamor prištevamo še: srako, krekovta ali lešnikarja, planinsko vrano, planinsko kavko, navadno kavko, poljsko, črno in sivo vrano ter največjega med vsemi — krokarja.

Na daljnem severu, v prostranih gozdovih iglavcev, vse od Norveške proti vzhodu do Tihega oceana, živi še njena najbližja sestrčna, sibirska šoja. Pravijo ji tudi zlovešča šoja (*Perisoreus infaustus*), kar pa zagotovo ni. Takšno ime je dobila zato, ker so v srednjem veku verjeli, da njen prihod prinaša nesrečo, napoveduje kugo, vdor Tatarov ali Turkov. V resnici pa se ta ljubka ptica mora v jatah seliti iz svoje domovine proti jugu, kadar na visokem severu iglavci ne obrodijo. Da bi kdaj prišla celó v Slovenijo, »uradno« še ni bilo ugotovljeno.

Ta šoja je nekoliko manjša od naše, bolj rjavkasta, na perutih skoraj rdečkasta, brez sinjega zrcalca in z repom čokoladne barve. Zanimivo je, da se pri obiranju semen smrekovih storžev obeša s hrbtom navzdol, kakor npr. sinica.

Šoja je torej po Zakonu o varstvu,

gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč postala divjad. Čeprav jo je dopustno loviti skozi vse leto, bi bilo prav, da bi jo pustili v času gnezdenja pri miru. Škoda, da tega ni uvidel tudi zakonodajalec.

Ker je divjad, jo je dovoljeno loviti le na način in s sredstvi, ki jih dopušča zakon. Zelo lepo je šoje zalezovati, kadar se spreletavajo v jatah. Zabaven je tudi lov ob koruznih njivah in streljanje nanje hkrati dobra vaja za lov na fazane. Pa tudi kmetom je tak lov na šoje všeč. Tudi na jerebji klic, zlasti pa na skovikanje sove, ki jo oponašamo s čvenkom, šoja rada prileti, najraje septembra in oktobra. Vendar naj bo lovec v dobrem kritju, kajti šoja odlično vidi. Jerebov je vse manj, zato je prav, če namesto jereba odstrelimo nekaj šoj.

Šoje streljamo tudi na brakadah in drugih skupinskih lovih. Tako vsaj bolj póka. Sicer je pa dolžnost in pravica lovovodje, da lovcem v zbo-

Šojin sorodnik — krekovt ali lešnikar, ponekod mu pravijo tudi orehar, ki je po sedanjem lovskem zakonu vse leto zaščitena ptica Foto M. Hain, Diana

ru pred lovom pove, katero divjad lahko streljajo. Priporočam, da pri naštevanju lovne divjadi ne pozabi na šoja. Glede odstrela šoj na skupinskih lovih pač ne soglašam z mnenjem tovariša Sekirnika (Lovec, št. 7 — oktober 78, pod naslovom »Nekaj o naših brakadah«, na strani 20). Seveda mora šoja ob koncu lova dobiti svoje mesto med položeno divjadjo in seveda tudi pri pozdravu lovini, saj je divjad!

blato,« sikne Huso in potegne vajeti nazaj proti bregu. A ni bilo potrebno, izkušeni živali sta obrnili kar sami in divje potegnili.

Zunaj na »nasipu« sva že zagledala teči močan črn kos z nečem majcenim zadaj. V nasprotno smer pa še štiri take malčke. Te rodbinske ločitve tačas še nisem doumel, Tončika pa je vedel: svinja ni mogla biti sama, gruden, čas bukanja!

Huso me je silil streljati po črnem naraščaju, a nisem hotel motiti, sluteč, da še ni vse pri kraju, da v zraku visi nekaj večjega. Glej: čez led vodi krepak krvni sled! Streljala sta, ropot koles in močan severnik sta nama preprečila, da bi slišala.

Ob rdeči črti so sledovi izredno močnega merjasca. Bil je torej skupaj s svinjo. Njen ljubimec torej! Kri pa le iz ene strani, Rafkova začasna amerikanka Core Lokt, ki »praviloma« vselej izstopi, je zopet »podbacila« in obtičala. Sled pa je začuda enakomeren. Najbrž ni zadel le v mehko, prizadeto bo tudi mišičevje, zadaj nekje. Nikjer ni legel, dva kilometra daleč, pri polni moči bo še. Velja paziti!

Edino pametno in pravilno bi bilo skočiti po pse »krvaše«. Ali počakati do jutri? Toda ranjeni orjak bi utegnil napasti prvega človeka, ki bi se mu približal; čuvar ograde stalno hodi prav tod mimo. Že mrtvega pa bi utegnili načeti, požreti njegovi sorojaki. Torej posku-

»Črni oven«

Rafko Cajhen (I) Francè Avčin (II)

II.

S kočijažem sva ropotala po trdo zmrznjenih poteh proti veliki beljski ograji med loviščem in polji. Več kakor četrto stoletja vodi tamkaj svoje bistre konje naš kočijaž, Huso po domače, sicer Metod Bagarić iz Kupresa. Pri vratih ograje že stojita nadlovec Tončika in prijatelj Rafko. Sicer tako uspešna na svojih zalazih peš, to pot nista imela lovskega blagra. S Tončiko sva bila zamenjala puški: on nosi mojo mavzerico 6,5 × 68. S prijaznim dovoljenjem uprave beljskih lovišč preizkušamo to imenitno evropsko »magnum«, a že s hirtenberško ABC, teže 8 gramov. Na Snežniku

se je bila že izkazala, da se bolje ni mogla. Izredni lovec in strelec Tončika pa naj ta »strup« preizkusi še na težki beljski divjadi. V zamenjavo imam njegovo kragujevko 7 × 64 — ABC — 10 g, ki jo tukaj v tem kalibru domala izključno uporabljajo, saj je z njo uspehov največ, izgub in iskanj pa najmanj. Zopet se ločimo: S Husom naj na vozu potisneva prašiče iz gostega, z grmovjem prepreženega visokega trstja. Soko in Jadran, oba pametna, ob streljih mirna, čudovita sivca, previdno stopita v ločje. Nekom vodnato postaja, kopita predirajo ledeno skorjo, rjavkasta močvirnica pričinja brizgati iz lukenj, močne noge se vse bolj ugrezajo. »Živo

simo takoj, z lastnimi silami, odredi Tončika.

S Husom peljeva v širnem loku proti naslednjim vratom skozi žico. Na preseki pred nama v močni prašičji stečini zopet rdeče! Dolgo čakava, Huso zakuri prijeten ogenjček za kosilo: slanina, klobase na dolgi palici nad žarom, kruh in slivovka, pa vroč čaj iz termovke na vozu. Taka je tamkaj imenitna navada. Dolgo čakava. Končno pride ta, puški na strel, počasi, previdno. Takile merjasci imajo navado, da se plosko stisnejo v kako kotanjo, sprednje in zadnje parklje zarite in zabite v zemljo kakor tekači na kratke proge in tako pričakajo nič hudega slutečo »krono stvarstva« in napadejo od zadaj. Če je razparano samo stegno, je še kar dobro. Lahko je tudi trebuh in zdrobljene kosti po udarcu »bojnega ovna«, da poletiš nekaj metrov skozi zrak. Magister Jan Brna, direktor lova v Bilju, nam je pozneje povedal edini način, da se rešiš, kakor se je bil nekoč rešil on sam, sloki športnik, podzavestno: v zadnjem hipu se pred rilcem vržeš vstran kakor nogometni vratar. Težka napadalčeva gmota tako zdrvi mimo, vrača se pa ponavadi ne. Ponavadi?! Za igro sem približno vedel, Rafko pa ji ni

prida verjel. Kmalu smo bili poučeni!

Tončika in Rafko naj bi pretaknila slabo pregledno grmovje za rdečo nitjo, jaz pa naj bi nadziral kakih 15 metrov širok dostop k vratom na odprto polje. Ob tem mi je šinilo v glavo: vrniti Tončiki njegovo peterostrelna repetirko, bridko bi jo utegnil potrebovati. Moja, žal samo dvostrelna, bi mi na mrtvi straži morala zadostovati. (Le cev ima $6,5 \times 68$, sicer pa je za silo predelana 8×57 IS, s prekratkim sistemom tedaj, pa je tako sprejela zgolj dva naboja.) Rečeno, storjeno in že sta izginila. Pred ognjem, kakih 50 korakov proč, sta mirno stala in žvečila konja, Huso se je udobno grel, čepe po turško. Menda je vedel, da ogenj merjascem ni prav po volji.

Ostal sem sam. Pred menoj je bil buldožer nagrmadil zemlje, nanjo pa za moža in več visokega dračja, izkoreninjenega grmovja križem kražem. Niti videl nisi skozi to goščo, kaj šele da bi kdo mogel skoznjo. Razen merjasca? Mogoče, kdo bi vedel, sila kola lomi.

Mrzlo se je gnalo od Karpatov čez ogrske ravnine pod jekleno sivim, nizkim nebom. Bolšchal sem onstran preseke, stoječ pri edinem hrastiču tostran. Komaj za dlan debela je ta

moja edina naravna obramba, če bi bilo treba. Prstov kmalu nisem več čutil, pa sem pričel roki izmenoma vtikati v žep ovčjega kožuha. Toplo dvojno domačo polhovko sem potegnil do oči in čez ušesa. Imel sem dovolj časa za razmišljanje. Postajalo mi je jasno, kako bore malo bi opravil, če bi se goščava pred menoj na vsem lepem razprla in bi se — čeprav pričakovano — črna gmota mišic ter čekanov zaglala vame. Prvič, en sam strel na voljo, drugega bi spravil v cev le s težavo. Drugič, do goščave onstran komaj 20 korakov! Tretjič, ta idiotska toga šestkratna povečava in nikakega predora pod daljnogledom za hiter strel čez muho in kobilico! Daljnogled proč, se pravi lepo teoretično. A kako boš streljal, če se On iznenada pojavi na prostem polju, takole 150, 200 metrov proč? Kolikokrat sem se bil že zaklel, da nikdar več ne primem v roke cevi, kjer pod daljnogledom ne vidiš dobro skozi. Povrh omrzli prsti in nemško naprožilo, namesto mehkega neposrednega sprožilca. In naboj samo 6,5 milimetra, ABC gor ali dol. Sicer nepredstavljivo učinkovit na slovensko jelenjad. Ampak na tako močnega črnuha le 8 gramov tombaka? Pri pristreljevanju so bili sicer vsi streli mimo-

grede prhnili skozi domala pol metra debel svež hlod gorskega bora. Toda takle na obeh straneh z oklepom iz blata, dlake, sala in kosti zavarovan orjak! Lahko sem samo upal.

Še drugačne goreče želje so se pojavljale. Da bi imel vsaj svojo staro preizkušeno polavtomatsko Remington »woodmaster — gospodarja gozdov« in njenih pet nabojev. Ali vsaj njeno najbližjo, prav tako ameriško sorodnico »game master — gospodarja divjadi«, pri kateri repetiraš s kopiščkom, ne da bi jo odmaknil od lica, dokler nabojnik ni prazen... In da bi se iz večnih lovišč vrnil k meni moj ljubi srčni lovski terier Timo blagega spomina. Na hrbet bi skočil merjascu, v uhlj bi se mu zagrizel. Potem bi nama tudi takale nemogoča pokalica zadostovala. Pobožna želja pač!

Toda, čuj, zaprasketalo je tam v gošči. On? Oči mi bodo izpadle, kakor nekoč, ko si vsak hip pričakoval, da se pojavi jeklena čelada SS, takrat ko je šlo za biti — ali — ne biti vsega tvojega narodiča.

Toda utihnilo je. Po nekaj minutah pa zopet, le da to pot močneje in bolj v levo. Ob mreži pa Tončika! Pred njim se je tedaj umikal. Pomigam mu, kažoč v goščo. Previdno se prikrade, tiho mu prišepetam o dvakratnem visokem obisku za nepreglednim zidom dračja.

Ob tem Tončika spremeni načrt. Rafko naj še naprej z nasipa nadzoruje neko čistino v gošči, konja naj peljeta tik ob grmovju, da bi ga Huso z visokega sedeža na vozu mogče kje ugledal. On ga bo pa šel še enkrat v goščavo pritisnit strelcu prve krogle. Toda to pot poslednjič, dokončno, vse je že prekrížano s samimi rdečimi sledovi. Jaz pa naj stopim za konji tja na vogal, če bi izskočil za vozom na prosto polje, da ga prestrežem. Lepo, toda kdo koga, pri mojih domala 70 letih, prekleto, a starost še ne varuje pred norostjo, vsaj na lovu ne. In pred ljubeznijo tudi ne, pravijo. Toda mar lov ni tudi ljubezen?

Približno takle je bil pogled »črnega ovna« pred napadom

Narisal Vito Šuligoj

Konja in jaz smo ubogali povelje. Huso je zavil okrog goščinega vogla v levo in preudarno vozil med grmičevjem ter poljem. Desno, povsem zase na prostem, je samostojen krožnat otok grmičevja. Brž ko ga je dosegel, je Huso pričel, kažoč z bičevnikom v otok, divje kriliti, kričeč: »Dodji, profesore, evo ga, ovde, ovde!« Jaz, tepec, stečem za njim, puško na strel. Nisem še napravil deset skokov, ko se iz otokove gošče zakadi kakor naoljen blisk nekaj temnega, nasršenih dlak, z dvignjenim repom, pa v divjih skokih z rilcem napade — voz! Tudi moje puško je vrglo k licu, a kje neki, že prepozno v nesrečni povečavi 6-krat! Kajti medtem je »črni bojni oven« že treščil z rilcem v zadnje kolo, da je počilo, sunil med špicami kvišku, da je desni bok težkega vozila vidno poskočil. Kočijaža bi bilo vrglo na tla, da se ni zgrabil za stranico. Še tako močan rilec se mora spričo silnega sunka v trden voz zdrobiti, me je prešinilo, one-

svestiti se mora! Toda, kje neki, merjasca je sicer vrglo nazaj, a kakor podlasica se je pobral in se zadaj naokrog pognal z nasprotnega boka v nov napad, tokrat proti konjema. Letá sta imela sicer plašnice, videla nista, pač pa čutila. Mirno sta obstala, očitno prekaljena. Šele Husove vajeti so ju tisti hip rešilno vrgle v desno in bojeviti »črni oven« je zdrvel mimo njiju v prazno. Razočaran, da na lepem ni ničesar za njegove čekane, je odskočil v grmičevje levo, proti Rafku in Tončiki. Jaz da bi streljal? Kje pa, merjasec, kočijaž, konji, vse je bilo pomešano! Obstal sem odprtih ust.

Huso pa mi je zopet zgovorno migal, le da to pot tiho, naj v velikem loku pridem k vozu. Ubogal sem. Tamkaj mi je pokazal v grmovje: »Ona mo stoji, pucaj, profesore!« Končno sem le ugledal sivo črno senco na kakih 30 korakov skozi gosto grmičevje. Bijočega srca sem prislonil ob voz in previdno stisnil. Senca se

»Črni oven«, Rafko in Tončika

Foto F. A.

je kot ponorela vrgla naprej in, lo-meč šibje, izginila proti zidu šavja. Torej nič! Sicer pa, kako naj bi bila mala ABC prebila vse grmovje do njega? Po učbeniški modrosti se mora kot vsak koničast lovski iz-strelek vendarle takoj razkosati. Tresoč se, sem zlezel na »varni« voz, hoteč repetirati, vložiti drugi naboj. Toda v žepu nikakršnih na-bojev! Ne, glej, škatlica! Toda — 7×64 ... Ko sva s Tončiko v nag-lici zamenjala puški, sva oba poza-bila na — strelivo. Tako je v žepu on imel moje naboje, jaz pa njegove. Res modro, ni kaj! Preostal mi je tedaj en sam naboj, tisti v puški. Ko pa sem ga potisnil v cev, izvlekač utora na tulcu ni preskočil, naboj je običal! Zaklep odprt, konec, razorožen! Tu je pomagal izkušeni Huso: »Daj, profesore, lupi kunda-kom u tlo kola, možda će da izleti!« Res je moja poslednja $6,5 \times 68$ izle-tela, z njo pa tudi »dodavač«, plo-ščica, ki s silo vzmeti dviga naboje. Vendar mi je uspelo zahrbtnost po-praviti od spodaj, naboj sem pa pre-vidno s prsti obeh rok naravnal v cev. Zaklep končno zaprt, zopet smo nared! Huso je medtem obrnil na-

zaj, smer ogenj. Nisva še dobro za-vila okrog vogala, že je nemo po-kazal v zid gošče, na nekaj metrov. Jaz nisem videl ničesar. Končno sem doumel: kočijaž sedi domala za seženj pred menoj pa lahko nekaj vidi. Zlezel sem mu za hrbet in res: na kakih sedem, osem korakov ne-kaj črnega, nekaj repek visi nemoč-no iz tega, nič več pokonci. Merja-sec! Morda ga je moja prva krogla le dosegla. Pomeriti ni bilo mogoče. Ta prekleti daljnogled! Tako sem cev naravnal kar »od oka«, gledajoč ob strani vzdolž nje v goščavo, kjer naj bi bilo pleče, in se dotaknil spro-žilca. Gromozansko lomastenje, le parklje zagledam in privida že ni več! Torej zopet nič! Kje neki, nekaj metrov najgostejšega dračja, vsa-kršno kroglo mora vzeti zlodej! Toda Husa je na lepem vrglo po-konci in proti meni. Dvignjenih rok mi je blaženo pogledal v oči in slo-vesno dejal: »Mrtav, profesore, mrtav!« In s široko kretnjo se je kot v odrešenju »prekrstil«: čelo — srce — leva rama — desna rama. Podzavestno sem mu sledil. Komaj 15 korakov proč je ležal On, na des-nem boku, povešenih uhljev, čisto

in povsem »mrtav«. Vendar sem prosil Tončiko, ki je bil na najine klice pritekel s prijateljem Rafkom, naj mu privošči še eno svojih kro-gel. Kajti niti mrtvemu nisem za-upal.

Pri rdečem poslu smo začudeni ugo-tovili, da mu je prav skozi divje srce šinila mala strupena stvarca iz tom-baka s štirimi nožastimi kodri in dosegla celo izstrel, čeprav si je poprej morala izboriti pot skozi ne-mogoče zaporedje lesenih ovir. »Najneumnejši kmet ima najdebe-lejši krompir,« pravi pregovor, ki pač ni samo slovenski. Kako z vese-ljem bi bil ta poslednji strel pre-pustil prijatelju, ki mu je uspel prvi! Veselilo me je predvsem to, da sem dokončno spoznal prav nerazumljivo prebojnost in neobčutljivost za ovire moje ABC, tega otroka mojih skrbi.

Merjasec je na tehtnici potegnil »samo« 165 kg, a bil je brez vsakrš-nega sala, gola mišica, kakor atlet. V jeseni je moral tehtati krepko čez 200. Bil je v najboljših letih, z ustreznimi čekani. Huso pa se je zaklinjal, da se mu vseh 26 let, kar vozi, ni primerilo nič niti približno podobnega, kakor sedaj s tema slo-venskima profesorjema ...

Če bi bil pa jaz takrat kakih 20 ko-rakov bliže vozu, bi bil »črni bojni oven« namesto v les treščil v živo. Potem bi to njegovo poslednjo sto-rijo moral namesto mene zapisati kdo drug.

Spomini na jerebe

Avguštin Tomc

Moj lovski tovariš Ivan me je navdušil za lov na to lepo divjad. Kmalu sem začel piskati tudi sam in izdelovati piščalke jerebarice. Pri tem sem se posluževal kosti raznovrstnih živali. Hvale vredna je kost domače mačke in prav nič tudi ne zaostaja kost divjega zajca. Jerebje klice sem izdeloval tudi iz goveje stegenice, toda z brušenjem in obdelovanjem je ogromno dela. Sedaj izdelujejo tovrstne piščalke iz plastične mase, vendar je take piščalke mnogo težje popravljati, zlasti če odpovedo v gozdu pri samem klicanju. Medtem ko koščeno piščalko popraviš z navadno vžigalico.

Jerebe sem klical v raznih krajih Slovenije in imam z jerebjih lovov prav lepe spomine, tako z območja Velikih Lašč, Medvod, predvsem pa iz revirjev okrog Dobrove in Polhograjskih Dolomitov.

Za klicanje jerebov so prikladne jutranje ure in sploh hladni dnevi, kadar prevladujejo severne sape. V soparnih dnevih je uspeh klavrn. Prav tako so slabše pozne popoldanske ure, ker gre jereb, kakor druga kurjad, zgodaj v gred. Ko je pa v gredi, nerad pride, čeprav se rad oglašja s svojo kitico.

1.

Ob koncu septembra je bilo. Ozračje hladno, kajti prva slana je pobelila doline in listje pod drevjem je od prve zmrzali rahlo hrstelo pod nogami.

Imel sem klic iz kosti mačka potepuha. V ranem jutru sem se odpravil v revir, koder so bili vedno jerebi. Stopal sem tiho po izhojeni gozdni poti ter se ustavil ob košati bukvi, od koder je bil lep razgled po prijetni dolinici, poraščeni z redko reso in borovničevjem, krivenčastim hrastjem in redkimi bori. Sédel sem, kakor navadno, na nahrbtnik in izvlekel iz žepa jerebarico. Skozi hladen jutranji zrak je splavalo lahno cicirikanje. Komaj sem vzel klic iz ust, sem že začul iz razdalje kakih sto korakov značilni brr, brr, kar je bil dober znak. Napeto čakam. Trenutki so bili neizmerno dolgi. Kar se iz iste smeri začuje zvonki cicerici. Kitica je bila dolga in lepo zveneča, kar je pomenilo,

da jo izvaja star petelinček. Srce mi je burneje udarilo in roka je segla po hladnem orožju. Toda po nekaj jerebovih kiticah je nastala tišina. Ponovim klic in jerebček je s hrupnim brr, brr zletel na skrivenčen hrast, kjer je izvajal pravcati koncert. Razdalja za strel je bila nekoliko velika, zato sem čakal na ugodnejšo priložnost. Prav tedaj pa je od nekje bliskovito priletel kragulj in se vrgel na jereba ter mi ga odnesel.

Bil sem tako presenečen, da sem pozabil na strel.

Kragulj se je s svojim plenom usedel na 200 m oddaljen bor in tam začel s svojo pojedino. Hitro vstanem in se odpravim na zalaz. Počasi in previdno se plazim skozi gosto borovo mladje in v oddaljenosti 40 korakov zagledam kragulja, ki se je gostil z meni namenjenim jerebom. Previdno dvignem puško in strel vrže na tla ujedo in

Jereb ni velik, a spada k veliki divjadi. Zato mu uplenitelj vtakne v kljunček zelen vršiček — zadnji grižljaj, za trak na desni strani klobuka pa si zatakne drugi zelen vršiček — vejico plena

Foto I. Napotnik

žrtev. Pohitim pod hrast, na tleh je ležala kragulja samica in razmrcvarjeni jereb. Poberem oba. Kragulja sem dal nagačiti in dolga leta je krasil steno v mojem stanovanju.

2.

Bilo je hladno oktobrsko jutro. S tovarišem sva se odpravila klicat jerebe. Po nekajurnem klicanju, ko sta padla že dva jereba, sva zakurila na majhni jasi poleg mladega smrekovega sestoja, da se pogrejeva in pomalicava. Zaradi hladu mi je tudi odpovedala piščalka, ki sem jo nameraval spraviti nazaj v zadovoljivo stanje. Moj tovariš je pripravljaval malico, jaz pa popravljaval piščalko. Pri tem sem seveda pihal vanjo in piskal, ugotavljajoč, če ima ustrezen ton. Ko je bila piščalka nared, sem zapiskal še kitico in vtaknil jerebarico v žep. Tedaj me opozori kolega, da je malica pripravljena. Toda, glej vraga! Iz smrekovega sestoja se oglasi pravi, pravcati jereb. Prijatelj zgrabi puško in oba napeto gledava, kje bi opazila črnogrlega »viteza«. Čakava nekaj minut, toda zaman. Zato ponovim kitico. Tedaj začujeva ropot peruti in že ga zagledava, ko sede na suh smrekov štrcelj. Moj solovec naglo dvigne puško in po strelu pisani pevec omahne na igličevje. Naglo skočim, ga poberem in položim zraven najinih nahrbtnikov. Seveda je takoj nastalo prijetno razpoloženje, »zabeljeno« z jedačo in kačjo slino. Toda, kar naenkrat »mrtvi« jereb oživi in z glasnim ropotom odleti nazaj v goščavo. To bi bila zanimiva slika, videti najina začudena, razočarana obraza! Lovska smola pač!

3.

Na Brankovo povabilo sem šel jerebarit blizu Velikih Lašč, kjer je bil on član lovske družine. Pravil mi je, da je v njihovem lovišču dosti jerebov in malo jerebarjev, zato sem se vabilu z veseljem odzval.

Zjutraj zarana sva skupno z nekim mladim lovcem krenila v lovišče. Še v Laščah pa smo zjutraj srečali lovca, ki je bil prav tako namenjen klicat jerebe.

Seveda je beseda takoj stekla o jerebem lov, piščalkah kakor tudi o klicanju samem. Na vprašanje tega lovca, kdo bo klical, sta oba moja tovariša pokazala name. Lovec domačin se je seveda zanimal, koliko in kakšne piščalke imam. Odgovoril sem mu, da samo eno, če pa mi slučajno odpove, jo popravim kar na kraju samem na enostaven način. On pa je pokazal celo zbirko raznih klicev in me posmehljivo gledal.

Razšli smo se vsak na svojo pot, mi ne najboljše razpoloženi. Ko smo stopili v gozd, sem poskusil s piskanjem. Kmalu je priletel jereb in na moje veliko presenečenje tudi naglo odletel. Toda s svojim hitrim odzivom nam je napovedal dober dan. Ko smo prišli globlje v gozd, sem dal tovarišema potrebna navodila in po krajšem času pri-

Jankova srna

(Mladi pišejo)

Mira B.

Skozi zeleni zastor bukovih vej so se usipali zadnji žarki sonca, ki je počasi zahajalo za vrhove smrek na obzorju. Iz tal, ožganih od sonca, je še vedno vela toplota, od nagrmedenega skalovja nad gozdom pa je veter prinašal večerno svežino. Pod koraki je šumelo suho listje, trhljeno smrečje in orumele iglice. Janko je z žarečimi očmi božal njemu tako drago pokrajino in tiho hodil ob očetu, ki je težko sopol in se opiral na dolgo lovsko palico. Tla so postajala trša in mladi nagnoji so bili vse redkejši, dokler jih ni zamenjal mah po skalah, nekoč odtrganih od pečin nad gozdom.

Janku je na rami visela očetova puška in hladno jeklo ga je vznemirjalo, da ni mogel zbrano prisluhniti napevu ptice na veji. Počasi sta hodila in pogled mu je vedno znova uhajal na verigo gora, kateri vrhovi so žareli v popoldanskem soncu. Tako je bil zamaknjen,

čel s klicanjem. Že po prvih kiticah se je odzval drugi jereb, priletel v dosego strele in tudi padel. Zatem sem na več krajih priklical jereba. Pobrali smo štiri, nekaj pa je bilo zgrešenih in eden zastreljen, ki ga kljub temeljitemu iskanju nismo našli.

Plen sem navezal na nahrbtnik in sredi popoldneva smo se vračali nazaj v Lašče. Tu smo, kakor da bi bili domenjani, spet srečali jutranjega znanca, ki nam je že od daleč kazal svoj plen — na vrstico privezanega jereba, misleč, da smo mi brez. Ko sem se obrnil in mu pokazal plen na nahrbtniku, se je kisló nasmehnil...

Mnogo bi lahko še napisal o tej lepi, a marsikomu precej neznani divjadi. Če bi pa opisal vse, kar sem v večletni lovski praksi doživel, bi bila to debela knjiga.

da ni opazil, kdaj so se razmaknila drevesa in sta obstala na robu senožeti, ki je že dolgo niso kosili.

Oče je sedel na skalo in se z brado oprl na palico: »Ne morem več. Moči so mi opešale. Moje noge... Lani sem bil še hrust, letos pa...« Janka je stisnilo pri srcu. Oče je s svojim pogledom žalostno objemal senožet in nato gozd, ta skrivnostni planinski gozd... »Veš, Janko, veliko sem jih položil, morda preveč... Najbrž le nisem znal prav ceniti tega, kar sem imel v izobilju.«

Sinu je bilo hudo, ko je videl, kako oče trpi. Rad bi mu pomagal, pa še bodrilne besede ni našel. Negibno je stal in spremljal očetov pogled, ki je plaval nad gozdovi, po gorah, dokler se ni ustavil na sinu. Očetove oči so blestele na poseben način, ko mu je tiho rekel: »Janko, bi se bal, če bi šel naprej sam?« Sin ga je začudeno pogledal,

kakor da ga ni razumel. Zato je oče vnovič rekel: »Bi te bilo samega strah? Sicer boš pa imel puško...« Jankove ustnice so se razlezele v nasmeh in oči so mu zažarele: »Oče, ali res smem?« Stari izkušeni lovec pa mu je priza- devno začel razlagati, kako se puška napolni, kako pomeri in kako jo je treba pritisniti k ramenu. Dal mu je še navodilo, kje naj hodi, da bo prišel do srnjaka.*

Janku je srce udarjalo razburjeno, ko se je poslovil od očeta in po robu gozda naglo zakoračil v strmino. Ves čas je pazljivo obračal oči in s pogledom prebadał goščavo, če se kje prikaže rdečkasta lisa. Ko je ves upehan prilezel do lovske steze, je moral sesti. Srce mu je neusmiljeno tolklo, ko da mu hoče skočiti iz žile na vratu. »Počasneje in pazljiveje moram hoditi, sicer vse preženem!« Vznemirjen se je odpravil proti vrhu hriba, kjer gozd prehaja v skalovje. Pod zadnjim obronkom je odprl varovalko in mrzlo je škrtnilo. Počasi in tiho, kolikor je le mogel, se je plazil v breg proti košati smreki, ki je svoje veje spuščala skoraj do tal. Tresle so se mu dlani, v katerih je stiskal hladno jeklo. Končno se je le previdno ozrl skozi veje čez dolino pod seboj v nasprotni breg. Na travo med smrečice je rad prihajal na pašo močan srnjak. Zadnjič sta ga z očetom tukaj prepodila. Zdaj so smrečice samevale. Janko si je oddahnil in olajšano zaprl varovalko.

Po hrbtu griča se je spustil nekoliko niže, k staremu javoru in tam sedel na korenino. Puško je naslonil k deblu in se zasanjano zazrl v dolino. Prijeten občutek se ga je polastil, ko se je spomnil, da pravzaprav čaka lepota, katerega gibko telo se vsak čas lahko prikaže iz gozda. Ob pogledu na puški- no cev pa je spet postal žalosten: »Ah, saj ne bom streljal! Še nikoli nisem. Sploh ne vem, kako te trešči v ramo!« A spomnil se je očetovega naročila, očetove želje, ki je morda njegova zadnja. Ob mislih na onemoglega očeta

je trdneje stisnil puško: »Gozd, če mi ga podariš, naj bo moj prvi — očetov zadnji...« Srce se mu je počasi umirilo, živci so mu popustili in njegovi topli prsti so se trdneje oklenili hladnega jekla. Na roko mu je priletela muha in se sprehajala po njegovih prstih. Hlastno je planil po njej, a se mu je izmaknila. Toda spet mu je sedla na kazalec in si mirno ochedila nožice. Zdaj je Janko počakal, da je pristopila med palec in kazalec... in jo stisnil. »Tako, tako! Počakaj, potem pa napadi!« si je rekel in zdelo se mu je, da mu je narava poslala navodilo.

Vstal je. Tiho in počasi se je pomikal od debela do debela in užival tišino poletnega večera. Nenadoma je v gozdu zašumelo. Obstal je kakor ukopan. Srce se mu je stisnilo v nemiru, ko je zagledal srno in za njo srnjaka. Naravnost proti njemu sta šla. V lovski mrzlici je drhtel, ko je poslušal pokanje suhih vejic pod parkeljci. Stal je za deblom in ni si upal pomoliti glave izza drevesa, da ga ne bi opazila. Lahne stopinje pa so se vse bolj in bolj bližale. Tedaj sta roki samogibno dvignili puško. Čudno občutje mu je preplavilo srce. Nekaj metrov pred seboj je zagledal v gozdnem somraku glavo in nato še vitek srnjakov vrat... Kakor da je srnjak slep, kajti kar naprej stopa proti njemu... Mušica je zaplesala na rdečkasti postavi, se ustavila v zarezi in... rezek pok je vrgel Janka iz čudne omotice. Žival se je v smrtnem krču vzpela, brcnila z nogami, omahnila in obležala. Nekajkrat je še trznila, nato se ni več ganila. Janko je obotavljaje se stopil k srnjaku. Toda, ali je mogoče ali je res? Na glavi ni rogovja. Šele sedaj se je zavedel, kaj je storil. Ostra, pekoča bolečina mu je prebodla srce... Tedaj je pod seboj med vejevjem zagledal srnjaka. Gledal je naravnost vanj, ko da vsega tega ne razume, ko da ga sprašuje preplašeno, očitajoče: »Kaj si ji prizadejal...? Zakaj si mi jo vzel?«

Janku so se od strahu in krivde širile oči in kakor skozi meglo je gledal za srnjakom, ko je izginjal med debli. Tudi Janko bi najraje zbežal, a se je spomnil dolžnosti. S slovesno kretnjo se je stegnil v smreko. Roka se mu je tresla,

Srna na jesenski paši Foto J. Čop

ko je v okrvavljeni gobček potisnil zadnji grizljaj in drugo vejico orosil na zevajoči rani. Ni vedel, kam z njo.

»Ne, za klobuk nikakor ne! Naj se mar ponašam s takim nelovskim dejanjem!« V oči si lepotici ni upal pogledati, bal se je žalostnega ugašajočega pogleda. »Oprosti, oprosti...!« je ponavljal in neznosna teža mu je legla na srce. Nekaj trenutkov je še s spoštovanjem in z neskončnim kesanjem zrl v mrtvo telo na mehkem mahu, potem pa se je sunkovito obrnil in stekel. Spotikal se je med vejami in koreninami, se oprijemal hrapavih debel. Hotel je ubežati bolečini in neznosni teži, ki mu je pritiskala na srce. Ko bi vsaj mogel jokati, toda oči so bile suhe. Vse solze so mu stekle v grenko jezero na dnu srca in tam pekle, žgale... Sesedel se je ob samotni smreki. »Sovraži me, gozd, vsako drevo naj me sovraži!« je bil s pestmi po hrapavem deblu in z vročičnimi očmi zrl skozi veje v nebo. »O, pečine, gozdovi, kaznujte me!« Vrgel se je v travo in grebel s prsti v zemljo.

»O, gore, nikoli več! Obljubim vam! Naj trpim, da si bom zapomnil...«

Zatrepetalo je listje, smreke so se materinsko sklonile k njemu in veter ga je razumevajoče božal po vročem čelu. Janko pa je mislil na svojo srno, ki je počivala na mehkem mahu, z žalostnimi, ugaslimi očmi.

* Očitno Janko še ni bil lovec, niti ni imel orožnega lista. Skladno z zakonom o orožju oče ne bi smel izročiti puške sinu in ga napotiti naprej na lov.

Iz jugoslovanskih republik in pokrajin

Lovstvo Socialistične avtonomne pokrajine Vojvodine

Luka Atanacković, predsednik Lovske zveze Vojvodine

Vojvodinska ravnina s površino prek 2 milijona ha, z ogromnimi polji pšenice, koruze in krmnih rastlin, z le dvema majhnima hriboma (Fruška gora — 539 m, Vršačke planine — 641 m), mogoče učinkuje enolično, zlasti na hribovce. Enolična pokrajina na videz tudi ne zagotavlja ustreznih pogojev za divjad. Kljub temu pa vojvodinski del velike Panske nižine, sicer presekani s tremi velikimi rekami Donavo, Savo in Tiso ter z mrežo kanalov (prek 750 km), sodi med najzanimivejša in najbogatejša lovna področja v naši državi. Od jelenjadi na znanih močvirnatih staniščih Podonavja, ki so svoj čas dala jelena — svetovnega prvaka, potem divjih prašičev, damjekov, muflonov in srnjadi, ki vse bolj postaja poljska divjad, pa do zajcev, fazanov, poljskih jerebic, zlasti grlic, prepelic, divjih rac in ptic selivk. Vojvodini ne manjka divjadi niti ene vrste, razen seveda alpska. Toda če primerjamo sedanje stanje populacij divjadi avtohtonih vrst, zlasti poljske jerebice in zajca, kot najzanimivejših in najštevilnej-

ših za vojvodinske lovce, s stanjem pred desetimi ali več leti, potem ne moremo biti zadovoljni.

Kaj je torej z zajci in jerebicami? Zanimanja vojvodinskih lovcev za divjad teh dveh vrst ne moremo več povezovati z lovskošportnimi ali lovskogospodarskimi razlogi. Lanskoletni odstrel 34 400 zajcev in 18 565 poljskih jerebic nam to najbolj potrjuje. V poprečju je vsak lovec odstrelil okoli 1,5 zajca in 0,85 jerebice! Petina vojvodinskih lovcev sploh ne lovi zajcev in skoraj polovica ne jerebic! Vojvodinski lovci so si enotni, da je ti dve vrsti divjadi potrebno ohraniti. Ne iz čustvenih razlogov, ne zaradi spominov na čase, ne tako zelo oddaljene, ko smo v Vojvodini odstreljevali letno po 150 000 zajcev (leta 1963) in po 50 000 jerebic (1973).

Kakšno je stanje sedaj in kaj načrtujemo na tem področju? Na to in številna druga vprašanja smo poskusili odgovoriti širši lovski (in ne samo lovski) javnosti z dolgoročnim programom razvoja lovstva v SAP Vojvodini, katerega glavni del je name-

Spominska značka Lovske zveze Vojvodine ob 50-letnici vojvodinske lovske organizacije

njen dinamiki razvoja populacij 4 glavnih vrst divjadi v Pokrajini (zajec, jerebica, fazan, srnjad). Številčnost zajčjih populacij v Vojvodini je v stalnem nazadovanju že več kakor deset let. Dveletna popolna prepoved lova na zajce (leta 1971 in 1972) je prinesla samo majhno in kratkotrajno izboljšanje. Vendar nazadovanje številčnosti zajcev ni več tako zaskrbljujoče, če gledamo številke za vso Vojvodino skupaj. Od okoli 300 000 zajcev spomladi 1968 se je stalež zmanjšal na okoli 250 000 spomladi 1978 (poprečno 13,5 zajca na 1 km² lovne površine). Bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da v posameznih delih Pokrajine (južni Banat, južna Bačka in del Srema) zajcem grozi popolna iztrebitev (poprečno 1 do 3 zajci na 1 km² lovne površine).

Drugo zaskrbljujoče dejstvo je stalno nazadovanje dejanskega prirastka zajčjih populacij; v zadnjih letih je prirastek samo 50 % pomladanske številčnosti. Razumljivo je, da tako majhen prirastek, računajoč tudi izgube od konca lovne sezone do začetka razmnoževanja, ne omogoča v vojvodinskih pogojih večji odstrel kakor 15 do 20 % glede na pomladansko številčnost. Glavni cilj dolgoročnih raziskav, znanstvenega spremljanja dinamike zajčjih populacij v Vojvodini, ki še vedno trajajo, je, da se ugotovi stopnja racionalnega odstrela in na ta način zaščiti ta avtohtona vrsta.

Z enakim ciljem smo lani začeli podrobne raziskave tudi pri poljski jerebici. Po petletni prepovedi lova na to divjad leta 1950 je bila številčnost jerebic v Vojvodini v stalnem porastu, celo po dolgih in s snegom bogatih zimah. Toda od leta 1974, ko je številčnost jerebic narasla do vrha (okoli 290 000), prihaja

Osnovni podatki o lovstvu SAP Vojvodine

Skupna lovna površina: 19 760 km² (93 % skupne površine). Površina lovišč, ki jih upravljajo lovske organizacije: 18 640 km² (94 % vseh lovnih površin).

Divjad	Odstrel v letu 1977	Pomladanski stalež v letu 1978
Poljski zajci	35 000	246 000
Poljske jerebice	18 000	168 000
Fazani	148 000	245 000
Srnjad	2 480	20 700

Inozemskih lovskih gostov v letu 1977 okoli 6000 (okoli 15 000 lovnih dni). V letu 1977 je bilo v lovišča izpuščenih 205 662 fazanov (poprečno 11 fazanov na 1 km² skupne lovne površine oziroma 9,5 fazana poprečno na 1 lovca).

Članov lovskih organizacij: 21 500 (okoli 1 % skupnega števila prebivalcev).

Občinskih lovskih zvez: 42.

Lovskih društev in lovskih sekcij: 368.

Motiv iz lovišča v Vojvodini

Iz »Lovačkih novin«, ki izhajajo v Novem Sadu

do stalnega nazadovanja, tako da je spomladi letos stalež padel najnižje, na okoli 168 000 jerebic. Zanimivo je, da od leta 1974 dalje nismo imeli niti ene snežene zime. Medtem pa je bil odstrel zelo intenziven (okoli 20 % glede na spomladanski stalež); to je eden izmed vzrokov hitrega upadanja številčnosti. Na vsak način moramo pri poljski jerebici kakor pri zajcu ugotoviti, koliko te divjadi v poslabšanih ekoloških pogojih lahko odstrelimo, da ne bi ogrozili obstoja teh vrst.

Fazani, fazani, fazani... Vojvodina je bila v zadnjih 15 letih jugoslovanskega lovstva torišče največjega naseljevanja divjadi te vrste. V tem obdobju je bilo v vojvodinskih loviščih izpuščenih prek milijon in pol fazančkov, samo v zadnjih dveh letih 400 000. Ta velika akcija, sicer z namenom da bi naselili čim odpornejšo podvrsto, ki se lahko umetno zreja in zagotovi plen za vse večje število domačih in tujih lovcev, pa je dobivala v več svojih fazah značaj kampanje, z vsemi svojimi negativnimi posledicami. Prvič, fazane so naseljevali tudi v staniščih, ki zanje nimajo pogojev. Drugič, fazane so naseljevali (in naselili!) tudi na najboljših jerebičjih staniščih. Razen tega je bila pozornost premalo usmerjena na pripravo lovišč za naseljevanje fazanov, prav tako so bile napake pri izbiri te divjadi glede na kakovost. Rezultat je, da imamo fazane skoraj po celotnem ozemlju Pokrajine s pomladanskim staležem okoli 250 000 in letnim od-

strelom okoli 150 000. Uspehi sicer niso slabi, toda nikakor ne ustrezajo vložnim sredstvom (okoli 75 milijonov din). Zaradi tega se v zadnjem času zelo prizadevamo, da bi ta akcija dobila več kakovostnih sestavin.

Družbeni dogovor. Za uresničevanje teženj vojvodinskih lovcev pri gojitvi, zaščiti in čim umnejši uporabi divjadi, ne samo zajca, poljske jerebice, fazana, bo veliko prispeval družbeni dogovor o zavarovanju in usklajevanju skupnih interesov v lovstvu Vojvodine, katerega sprejem je na vidiku. Samoupravni sporazum o gojitvi, varstvu in uporabljanju divjadi, ki je bil podpisan pred tremi leti, je namreč zajemal samo lovske (društvene in gospodarske) organizacije. Družbeni dogovor pa bo zajel tudi družbenopolitične skupnosti (izvršne svete vseh vojvodinskih občin in izvršni svet Pokrajine), Gospodarsko zbornico Vojvodine in Pokrajinski zavod za varstvo narave, torej vse odgovorne za gojitev in varstvo divjadi. Na ta način bo ustavno in zakonsko določilo »divjad je družbena lastnina« uveljavljeno, ne le glede njene uporabe, temveč predvsem zaradi njene zaščite in ohranitve.

Ni majhnega pomena, da je lovski organizaciji Vojvodine, eni izmed udeleženk tega družbenega dogovora, priznan status enakopravnega člana (77. člen zakona o lovstvu SAP Vojvodine). Na ta način je lovska organizacija Vojvodine dobila priznanje za svoje dosedanje delo

pri gojitvi in varstvu divjadi, hkrati pa tudi veliko večje obveznosti.

Lovska organizacija mora biti odprta, zlasti za mlade. Po statutu, družbenem dogovoru in samoupravnih sporazumih so naloge lovske organizacije naslednje: čuvati in gojiti divjad, svojim članom nuditi možnost za rekreacijo v lovskem športu, gojiti tovarštvo, bratstvo in enotnost, uriti članstvo za splošno ljudsko obrambo. Za izvrševanje teh nalog so potrebne dobra organiziranost, disciplina in prizadevnost. Lovska organizacija, kot del fronte samoupravnih socialističnih sil, mora biti odprta vsem delovnim ljudem, ki želijo delati v njej, zlasti mladini. Posamezni primeri zapiranja nekaterih lovskih organizacij z raznimi omejitvami, kakor so velika pristopnina, omejevanje števila lovcev z ozirom na lovno površino in temu podobno, niso nič drugega kakor skupinsko posestniško obnašanje. Lovska organizacija Vojvodine bo v bodoče posvetila posebno skrb povečanju in pomladitvi svojih vrst z geslom: Dovolj je prostora za vse, ki želijo delati. Število divjadi, kolikor je posameznik lahko upleni, pa je odvisno od njegovega vloženega dela!

Na zaključku tega kratkega zapisa o lovstvu Vojvodine se poslužujem priložnosti in pozdravljam vse lovce-člane slovenskih lovskih družin, ki so prek področnih zvez včlanjene v Lovski zvezi Slovenije, kakor tudi druge bralce revije Lovec. Vsem veliko uspehov pri delu in na lovu!

Lovska organizacija

LD Jošt pri Kranju zgradila zavetišče na Jamniku

Večletna želja lovcev Lovske družine Jošt z območja ZLD Gorenjske in potreba sta narokovali gradnjo lovskega biva v oddaljenem predelu lovišča — na Jamniku. Tako bo lažje kontrolirati lovišče, izvajati lov in gojiti divjad. Zgradili so ga na pobočju Jelovice, v zavetju gozda nad znano partizansko vasico Jamnik. Bivak je skromnih dimenzij, v celoti lesen, prav nič razkošen. Zgradili so ga povsem s prostovoljnim delom in pri gradnji sodelovali vsi, vsak po svojih sposobnostih in znanju. V nekaj letih gradnje so člani LD Jošt delali udarniško, brezplačno 3927 ur. Iz blagajne LD so plačali le gradbeni material in no- tranjo opremo.

Slovesna otvoritev tega lovskega zavetišča je bila v nedeljo, 3. septembra 1978. Udeležili so se številni gostje, domačini z Jamnika, lovci iz sosednjih lovskih družin z lovskimi prapori in seveda skoraj vsi člani LD Jošt. Slavnostni govornik je bil starešina LD Vinko Žakelj, ki je bivak tudi odprl in ga izročil svojemu namenu. Članom, ki so pri gradnji najprizadeneje sodelovali, so podelili plakete in priznanja LD.

B. Galjot

LD Velika Nedelja — nov lovski dom

Lovska družina Velika Nedelja je bila ustanovljena leta 1946. Člani LD — 35 jih je bilo — so se leta 1974 odločili, da prično graditi lovski dom, ker so nujno potrebovali prostore za sestanke in razne dejavnosti.

Ko so se odločili za gradnjo,

je bila družinska blagajna prazna. Toda člani so se obvezali, da bo vsakdo izmed njih delal brezplačno pri gradnji 200 ur. Vendar so pri gradnji pomagali tudi drugi krajani in lovci sosednjih lovskih družin.

V juniju 1977 je bil dom dograjen. Vanj je LD Velika Nedelja vložila skupno čez 9000 ur neplačanega udarniškega dela. Vrednost doma je ocenjena na 2 milijona din. Dom ima 360 m² površin. V njem sta dve dvorani za gospodarsko in društveno dejavnost, 5 sob, opremljenih s kopalnicami in sanitarijami, prostor za prepariranje trofejev, kuhinja in pisarna LD.

Slovesna otvoritev lovskega doma je bila v nedeljo, 3. julija 1977, v počastitev dneva borca, Titovih in partijskih jubilejev, 30-letnice obstoja LD in 70-letnice slovenske lovske organizacije. Prireditelj je pripravila LD skupno z družbenopolitičnimi organizacijami KS Velika Nedelja. Hkrati z otvoritvijo doma je LD Velika Nedelja razvila tudi svoj prapor in odkrila spominsko ploščo umrlim članom.

Člani LD Velika Nedelja so ponosni na dosežene uspehe in se vsem nelovcem in lov- cem drugih lovskih družin, ki so kakorkoli pomagali uresničiti zastavljene cilje, najlepše zahvaljujejo.

Dušan Cvetko

Veseli dan na Nanosu

Lovska družina Nanos in Lovska družina Koper sta pobrateni. Kakor vsako leto, tako sta tudi letos priredili tovariško srečanje svojih članov in njihovih boljših polovic. Na Nanosu. Pogovorili in pogovorile so se, pa tudi povese- lili in poveselele.

Nanos, primorski očak, je bil poln dobre volje. Saj veste, kako je, če ženske igrajo nogomet. Pa nikar ne mislite, da ni bilo golov.

Lovci in njihove žene so tudi tekli in tekle v vrečah. Marsikdo in marsikatera sta obležala na tleh. Toda vsak in vsaka sta se dvignila in po »zajčje« poskakovala do cilja. Vlekli in vlekli so tudi vrv. Člani LD Nanos so se poizkusili s člani LD Koper, kdo

Dom Lovske družine Velika Nedelja

Foto D. C.

je močnejši. Prav tako tudi ženski spol. Poseben način preizkušanja »lovskih« sposobnosti je bil, da so lovci z zavezanimi očmi iskali svoje žene, ki so piskale na piščalke različnih tonov. Vsak lovec, ki je našel svojo ženo, jo je moral prinesiti na cilj. Niso bile vse lahke! Zanimiv in poln smeha je bil »lov« na jabolka, ki so visela z drevesa na vrvcih. Nastopajoči je moral brez pomoči z zobmi zgrabiti jabolko in ga pojesti.

V tej »disciplini« tekmovanja brez meja« je bila najhitrejša Sonja Groznik, članica nanoške lovske družine. Pred štiri leti je postala lovka. Za lov jo je navdušil njen mož. LD Koper in LD Nanos imata najbrž prvenstvo v tem, da znata poskrbeti, da se v lovski družbi tudi ženski spol počuti najbolje. Saj je ena izmed nalog lovcev: gojiti tovarištvo in prijateljstvo!

Zdenka Božičnik

Veseli dan na Nanosu: »Lov« na viseča jabolka. V tej »disciplini« je bila najhitrejša Sonja Groznik, članica LD Nanos

Veseli dan na Nanosu: Ko je bila vrv napeta in črta natanko na sredi med »taboroma«, so potegnile ... Foto Z. Božičnik

Pred pobratenjem LD Vojnik in LD Fazan-Kutina

Na posvetu LD Vojnik, spomladi letos, je bil sprejet sklep o sestanku naše LD z Lovčkim društvom Fazan-Kutina iz bratske SR Hrvatske. Tako je v nedeljo, 7. avgusta 1978, na naše povabilo prispele v Vojnik osemčlanska delegacija LD Fazan iz Kutine.

Po prisrčnem sprejemu je Franc Križnik, predsednik LD Vojnik, gostom predstavil našo lovsko družino. Njeno lovišče se razteza na območju treh krajevnih skupnosti: Vojnik, Strmec in Frankolovo — in meri ca. 4200 ha. Z vsemi tremi KS LD Vojnik dobro sodeluje, sicer so pa člani organov KS tudi aktivni člani LD. Družina je tudi aktivna pri organiziranju splošne ljudske obrambe in družbene samo-

zaščite. LD Vojnik je povezana z drugimi lovskimi družinami predvsem v Zvezi lovskih družin (ZLD) Celje. Ob koncu govora je tovariš Križnik poudaril, da naj bi bil cilj pobratenja zlasti: medsebojna izmenjava izkušenj pri varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč. Pobratenje pa naj bi bilo tudi droben prispevek h kar najboljšim odnosom in stikom hrvatskega in slovenskega naroda. Goste so pozdravili tudi predstavniki vseh treh naših krajevnih skupnosti in sekretar ZK Vojnik. Predsednik in tajnik LD Fazan sta se za dobrodošlico zahvalila in izrazila presenečenje nad tako prisrčnim sprejemom. Predstavila sta svojo lovsko družino, kakšno divjad in v kolikem številu jo imajo v svojem lovišču, letni odstrel in sporočila željo številnih članov LD Fazan za pobratenje.

Po ogledu lovišča LD Vojnik so se zastopniki obeh LD dogovorili, da predlog o pobratenju obravnavata obe lovski organizaciji še na skupščinah. Pobratenje naj bi bilo slovesno podpisano v Kutini. Pobratenje dveh lovskih društev bratskih republik je še posebej v skladu s priporočilom skupščine Lovske zveze Jugoslavije, ki je zasedala v Budvi 10. 3. 1978.

V. Wagner

Lenart Zupan

Jubilanti

Lenart Zupan — devetdesetletnik

Lani je, hkrati s 70-letnico slovenskega lovstva, praznoval tudi svojih 70 let članstva v slovenski lovski organizaciji, kajti lovec oziroma polnopravni član Slovenskega lovskega kluba je postal že ob njegovem nastanku, leta 1907! Lenart je edini še živeči slovenski lovec z enainšedemdesetletnim stažem v vrstah slovenskih lovcev!

Sicer se je pa Lenart, kakor pravimo, že rodil kot lovec, pred 90-letji, v starodavni kovaški Kropi, v družini kroparskega željarja, 24. oktobra 1888. Ko je toliko zrasel, da je lahko hlačal za svojim očetom in stricem, vnetima lovčema, po prostranih čarobnih gozdovih Jelovice, se je že začela njegova lovška šola. Za »profesorja« mu je bil tudi znani jerebar Adolf Kapus iz Kamne gorice.

Starosta Lenart je naročnik glasila Lovec vseskozi od leta 1910, ko je začel izhajati. Drugi edinstveni rekord! Sodelavec Lovca pa je od leta 1922. Gotovo ni slovenskega lovca, ki ne pozna Lenarta vsaj po imenu, ki ni bral v Lovcu, Nedeljskem dnevniku in drugih listih njegovih poučnih člankov, razprav, idiličnih črtic in pesmi, ki z neustavljivo močjo vrejo ob

neposrednem, intimnem stiku z Naravo izpod njegovega peresa. In številni lovci širom po Sloveniji uporabljajo piščalke za klicanje jereba, srnjaka in lisice, ki so izdelek našega mojstra-jubilanta. Sicer je bil pa Lenart nekaj let tudi član komisije za lovske izpite in izpraševalec. V času okupacije se je že leta 1941 vključil v OF in sodeloval v raznih akcijah na območju Kodeljeva v Ljubljani. Njegovo ženo so pozneje zaradi izdajstva aretirali in odpeljali v koncentracijsko taborišče, kjer je bila do konca vojne.

Lenart je prejel vsa odlikovanja Lovske zveze Slovenije, od znaka za zasluge do reda prve stopnje, kakor tudi priznanji — Zlatorogovo plaketo in srebrno plaketo revije Lovec. Je tudi dobitnik srebrnega in zlatega znaka Kinološke zveze Slovenije, zlate plakete DLP in diplome častnega člana LD Medvode.

Naš spoštovani veteran je pri svojem častitljivem jubileju še vedno nadzornik v lovišču ZLD Ljubljana — »Ljubljansko polje«. Če bi šli na sprehod vzdolž Save levo ali desno od Črnuškega mostu, bi takole proti večeru ali v zgodnjem jutru še vedno utegnili srečati lovca bolj nizke postave, s puško križem čez ramo, ki se pelje na starinskem kolesu. To je naš Lenart na obhodu. Oči mu bistro hitijo po ozarrah in med grmi. Težko kaj uide njegovemu pogledu. Kadar koga sreča, se mu prijazno nasmehne, če mu le ni sumljiv. Če pa sreča znanca lovca, takrat vedno skoči s kolesa na kratek razgovor.

Ivan Samec

Rok Mravljak

Če bi ti, dragi bralec, imel srečo, da se Lenart ustavi ob tebi, tedaj si tudi nikar ne pozabi ogledati njegovega kolesa! Pred 64 leti, še v stari Avstriji, si ga je kupil za 103 krone!

Včasih se je s tem kolesom vozil tudi na lov v lovišče svoje Lovske družine Medvode, katere tajnik je bil 11 let in veliko let tudi član NO. Sedaj pa raje prisede k znanu v avtomobil. Medvode so zdaj pač že predaleč za njegovo kolo. Sicer se pa še redno udeležuje sestankov in lovov svoje LD.

Dragi, spoštovani Lenart! Veseli smo, da ti k tako visokemu življenjskemu jubileju lahko krepko čestitamo, se ti zahvalimo za tako plodovito zvestobo in vztrajnost v vrstah slovenskih lovcev in ti želimo še mnogo sončnih, zlatih dni v tvoji življenjski jeseni.

Uredništvo glasila Lovec,
tudi v imenu uprave lovišča
»Ljubljansko polje«
in LD Medvode

Ivan Samec
— šestdesetletnik

Rojen je bil 20. 8. 1918 v Runtolih pri Škofji vasi blizu Celja. Član zelene bratovščine je postal že z 18. letom starosti. Izhaja iz napredne kmečke rodbine, ki ima prek 200 let lovske tradicije. Sodeloval je v NOB. Bil je komandant zaščitnega bataljona IV. operativne cone. Ima čin kapetana I. razreda. Je ustanovitelj LD Škofja

vas, Šmartno in Vojnik ter njen predsednik od leta 1946 do 1950, potem pa njen tajnik do leta 1956. Od tega leta pa do 1975. je bil zopet predsednik iste družine, preimenovala je LD Kajuh — Šmartno v Rožni dolini. Več let je bil tudi član uprav. odbora Okrajne lov. zveze Celje in je pionir lovsko-športnega strelstva v Celju in Vojniku. Od leta 1976 je podpredsednik IO Zveze lovskih družin Celje in predsednik njene komisije za gospodarstvo in finance. Je odličen strelec s kroglo in na umetne golobe, kinolog in vodnik ptičarjev ter prepeličarjev.

Za nesebično in prizadevno delo ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in z redom III. stopnje, Kinološka zveza Slovenije pa s srebrnim znakom. ZLD Celje mu je podelila priznanje, občina Celje pa za razvoj strelstva zlati grb Celja. Jubilant je nosilec tudi več vojaških in drugih državnih odlikovanj.

Tovariš Ivan, k jubileju ti čestitamo vsi lovci celjske regije in ti kličemo: še na mnogo zdrava in uspešna leta!

Franc Križnik,
podpredsednik skupščine
ZLD Celje

Rok Mravljak je 16. 8. 1978 praznoval svojo 80-letnico. Že v rani mladosti je kot kmečki otrok vzel naravo z vsemi njenimi lepotami. V lovske vrste je stopil leta 1928. V začetku druge svetovne vojne je bil ujetnik v Nemčiji, do

leta 1942. V času NOB je na njegovi kmetiji našlo zavetje veliko partizanov. Po osvoboditvi se je Rok vključil v delo krajevnih množičnih organizacij in društev.

Je ustanovni član LD Strojna in njen prvi starešina, od l. 1954 do l. 1958 (4 leta), potem pa je bil 2 leti predsednik NO LD. Je zelo priljubljen in lovski tovariši ga spoštujejo. Za požrtvovalno delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in LD ga je imenovala za svojega častnega člana.

Spoštovani tovariš Rok, ob vašem visokem življenjskem jubileju vam želimo, da bi še dolgo stopali čili in zdravi po lovskih stezah, uživali lepoto in mir naših gozdov ter sproščeno preživeli med nami še veliko zdravih, zadovoljnih let.

Člani LD Strojna — S. O.

Milan Jelinek, rojen v Novi vasi, letos 4. novembra praznuje 75 let življenja in 55 let delovanja v lovstvu. Je eden izmed ustanoviteljev LD Mokrice. Kot njen tajnik je deloval četrto stoletja — 25 let — nekaj let pa tudi kot blagajnik. Funkcije, ki so mu jih zaupali solovci, je opravljal vestno in uspešno. Pomembno je tudi njegovo delovanje pri gojitvi in varstvu divjadi. Vseskozi se je tudi zelo prizadeval za ohranitev lovskega šega in navad.

Lovska družina ga je imenovala za častnega člana in častnega tajnika ter mu podelila tudi več drugih priznanj. Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom III. stopnje.

Dobremu lovskemu tovarišu še veliko zdravih let in lovski — dober pogled!

Člani LD Mokrice — J. F.

Anton Šetinc je 4. februarja 1978 dopolnil 80 let življenja. Organiziran lovec je bil že pred drugo svetovno vojno, leta 1946 pa eden izmed ustanoviteljev LD Mokrice. Njen blagajnik je bil 20 let in nekaj mandatnih dob tudi član nadzornega odbora. S

svojo veselo naravo, zvenco harmoniko in glasom dobrega pevca je skrbel za odlično razpoloženje na »zadnjih pogonih«. Spoštoval je lovske šege in navade ter se prizadeval za njihovo ohranitev.

Pred dvema letoma mu je LD podelila častno članstvo, LZS pa ga je odlikovala z znakom za zasluge. Jubilant je dober lovski tovariš in še vedno veliko prispeva h gojitvi in varstvu divjadi.

Čilemu in veselemu Tonetu še mnogo zdravih let in lovski — dober pogled!

Lovci LD Mokrice — J. F.

Lovska kinologija

Medrepubliška tekma ptičarjev in šarivcev v vodnem delu

Tekma je bila 9. septembra 1978 na Ribnikih v lovišču LD Ljutomer. Organiziralo jo je Društvo ljubiteljev ostrodljakih ptičarjev (DLOP) — Ljubljana v sodelovanju s podružnico DLPŠ za Pomurje in Podravje — Ljutomer.

Tekma je bila izredno dobro pripravljena, z doslej največjo udeležbo psov ptičarjev in šarivcev, in letos največja kinološka prireditev v SR Sloveniji.

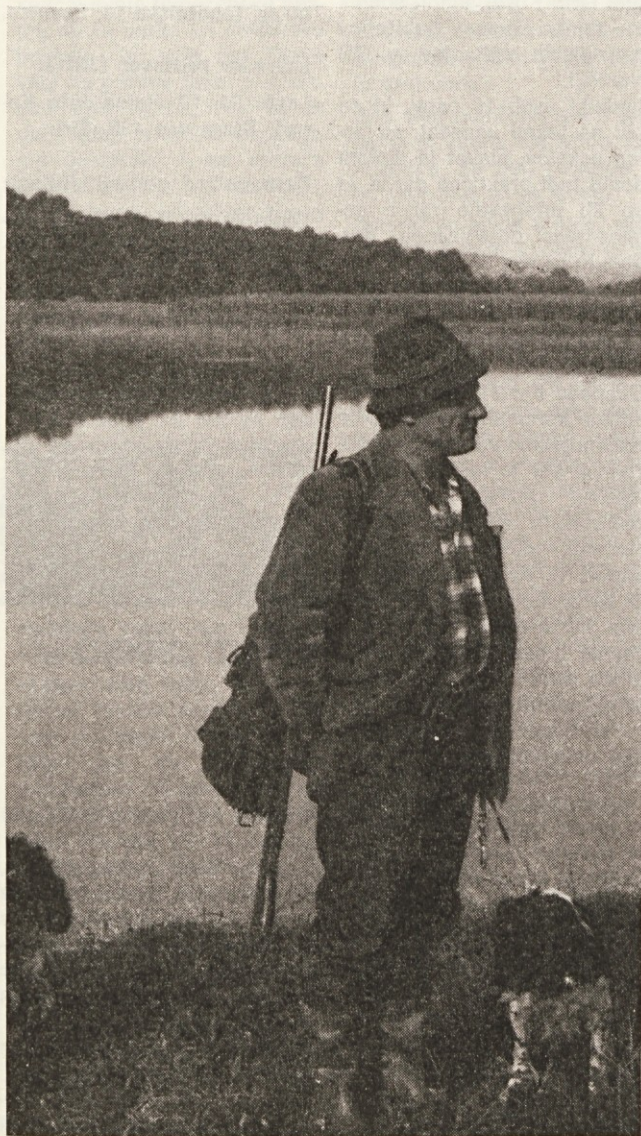
Tekmovalo je 24 psov iz domačih vseh regij Slovenije, na stopili pa so tudi psi iz SR Hrvaške.

Veliko psov nima pravilne šole v prinašanju. Nekateri psi ne znajo uporabljati svojega nosu. Vsi pa so radi šli v vodo in v disciplini »šarjenje v globoki vodi« ni bilo diskvalifikacij. Največ jih je bilo pri »zasledovanju izpuščene rabe«, nekaj pa tudi v prinašanju. Pravilnik o vsestranski uporabnosti tekmi v svojih členih, IV. poglavje, stran 105, točno navaja, kako mora pes

prinašati oziroma aportirati. Tega pa ga je seveda treba naučiti. Če pes pri sledenju ne zna uporabljati svojega nosu, je največkrat kriv njegov vodnik, ker ga je napačno učil oziroma ga sploh ni učil. Pes s slabim nosom ne more odlično slediti, pač pa dobro, če ga učimo oziroma mu nudimo dovolj prakse. V primerjavi s številom lovcev v Sloveniji je vodnikov lovskih psov malo, še manj pa dobrih vodnikov. Takemu stanju smo krivi vsi, še zlasti pa vodilni ljudje v lovskih organizacijah, ki ne omogočajo vodnikom in kinologom, da bi učili svoje pse, in jih k temu tudi ne spodbujajo. Po našem zakonu o varstvu, go-

jitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč je pes sestavni del gospodarjenja z loviščem. Marsikatera lovška družina še sedaj nima urejeno s svojim poslovnikom, kdaj in kje v lovišču vodniki lahko učijo svoje pse. Ne krijejo jim potnih stroškov na preizkušnje, tekmovanja, nikakih nagrad ne dajejo uspešnim vodnikom ipd. Vodstva lovskih družin naj presodijo stanje na svojem območju in naj se zavzamejo za izboljšanje. Sedanji lovski zakon zahteva, da morajo biti za lov ne le psi čiste pasme, ampak tudi z uspešno preizkušnjo v lovskih zasnovah. Dober lovski pes ni le v veselje in korist vodniku, ampak koristi zlasti lovski

Saša Vuga iz Ljubljane s svojim prepeličarjem Arbom, ki ga sicer kliče Sančo. Dosegla sta drugo mesto

Ivan Erker iz Spodnje Polskave s svojo kratkodlako ptičarko Astro. Osvojila sta prvo mesto

organizaciji. Brez dobrega psa gre v izgubo številna zastreljena divjad in obratno. Veliko dela nas še čaka, da bomo imeli take pse, kakršne si vsi želimo.

Psi vseh pasem so tekmovali v disciplinah: 1. nos, 2. šarjenje v globoki vodi z ločjem, 3. šarjenje v globoki vodi z ločjem za izpuščeno raco, 4. prinašanje izgubljenega iz globoke vode z ločjem, 5. prinašanje race, 6. ubogljivost, 7. veselje do dela in sodelovanje z vodnikom.

Predpogoj za doseg 1. nagradnega razreda je bila ocena 4 za nos (voh), za II. razred ocena 3, za III. razred ocena 2. Iz disciplin št. 2, 3,

4 pa je bilo treba zbrati za I. razred vsaj 30 točk, za II. razred 24 točk in za III. razred 18 točk.

Od 24 vodnikov, ki so jutraj privedli svoje pse na »štart«, je 1 odstopil, 7 je bilo izločenih, 7 jih je doseglo III. nagradni razred, 3 so se uvrstili v II. nagradni razred in 6 jih je osvojilo I. nagradni razred. Vsi psi, ki so dosegli nagradni razred, so dokazali, da so usposobljeni za zahtevno delo, ostalim pa predvsem manjka prakse.

Navajamo pse in njihove vodnike, ki so dosegli I. in II. nagradni razred:

1. Astra, nem. kdl. ptičarka, lastnik in vodnik Ivan Erker

Sodnika Otto Korte in Franček Rakuša pri ocenjevanju
Fotografije v članku B. Krže

iz Sp. Polskave, 75 točk in I a nagradni razred.

2. Arbo, nem. prepeličar, lastnik in vodnik Saša Vuga iz Ljubljane, 72,5 točke in I b nagradni razred.

3. Dora Dravskodvorska, nem. kdl. ptičarka, lastnik in vodnik Jože Pesek iz Brezile, 71,5 točke in I c nagradni razred.

4. Diba Prleška, nem. ostrodlaka ptičarka, lastnik in vodnik Ignac Horvat iz Dol. Bistrice, 69,5 točke in I č nagradni razred.

5. Jaka Dolgobrdski, koker španjel, lastnik in vodnik Valter Horn iz Borecev, 66,5 točke in I d nagradni razred.

6. Tank Pobreški, nem. kdl. ptičar, lastnik in vodnik Drago Mikluž iz Benice, 61 točk in I e nagradni razred.

7. Ambo, nem. ostrodlaki ptičar, lastnik in vodnik Avgust Janežič iz Vel. Brebrovnika, 63 točk in II a nagradni razred.

8. Arna, nem. ostrodlaka ptičarka, lastnik in vodnik Ivan Srac iz Zagreba, 60 točk in II b nagradni razred.

9. Aco, nem. kdl. ptičar, lastnik in vodnik Ivan Topolinjek iz Krčevine, 54,5 točke in II c nagradni razred.

Dosti vodnikov je prvič nastopilo s svojim štirinožnim prijateljem na taki tekmi. Ne-

kateri so že večkrat sodelovali in od tekme do tekme izboljšujejo uspeh. Nekateri vodniki imajo smolo: večkrat so že nastopili, a nikdar uspešno. Tudi tem je treba dati priznanje in jih pohvaliti zaradi vztrajnosti, kajti z vztrajnostjo lahko še uspejo. Nekateri ne uspejo tudi zaradi tega, ker imajo pse slabših kvalitet. Predlagam jim, da psa zamenjajo in se lotijo dela z enako voljo in pravnim šolanjem.

Organizacija tekme je bila na višku. Za to imajo največ zaslug Franc Feuš, Vojko Pirher, vodja tekme Rudi Černič in DLOP. Vsem navedenim kakor tudi LD Ljutomer, ki je za tekmo dala na voljo lovišče, posebna zahvala!

V sodniškem zboru smo sodelovali: Franček Rakuša, Jože Štebih, Vojko Pirher in podpisani kot vodja sodniškega zbora. Poleg navedenih pa tudi Otto Korte, kinol. sodnik in tajnik Zveze ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev v ZR Nemčiji.

Vodniki vseh 16 psov, ki so bili na tekmi uspešni, so poleg pokalov, plaket in diplom dobili tudi praktična darila, ki so jih prispevale razne gospodarske organizacije, društva in lovske družine. V imenu vodnikov in organizatorjev se jim za darila, ki so odraz dobrega sodelovanja, najlepše zahvaljujem.

Gospodu Korteju smo izročili veliko keramično vazo, delo prekmurskih lončarjev, kot priznanje, ker je njegov pes na letošnji uporabnosti tekmi ostrodlakih ptičarjev v ZR Nemčiji dosegel najboljši uspeh. G. Korte se je zahvalil za povabilo, prijazen sprejem in darilo ter izrazil priznanje organizatorju za brezhiben potek tekme, za kvalitetne pse in sodniškemu zboru za uspešno in nepristransko ocenjevanje.

Ivan Udovič, kinol. sodnik

Prijavljena legla

Balkanski goniči (JRGB):

Leglo 25. 10. Rejec Janez Orešnik, Partizanski klanec 20, Vrhnika.

Basset hound:

Leglo 13. 11. Rejec Rafaela Tavčar, Dorfarje 6, Žabnica.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 12. 11. Rejec Lojze Mihev, Kidričeva n. h., Sevnica.

Leglo 2. 11. Rejec Franc Florjan, Osredok 1, Dobrova.

Leglo 16. 11. Rejec Ivan Konečnik, Gradišče 11, Slovenj Gradec.

Lovski terierji (JRLt):

Leglo 12. 12. Rejec Stane Sabor, Ozeljan 75, Šempas.

Resasti jazbečarji (JRJri):

Leglo 5. 11. Rejec Silvo Osovnikar, Taborniška 15, Sevnica.

Labrador retriever (JRLr):

Leglo 24. 10. Rejec Jože Kopac, Stara vas 136, Žiri.

Nem. ostrod. ptičarji (JRPos):

Leglo 20. 10. Rejec Franc Volčanjšek, Šentlenart 28 a, Brežice.

Kinološka zveza Slovenije

Mladi pišejo

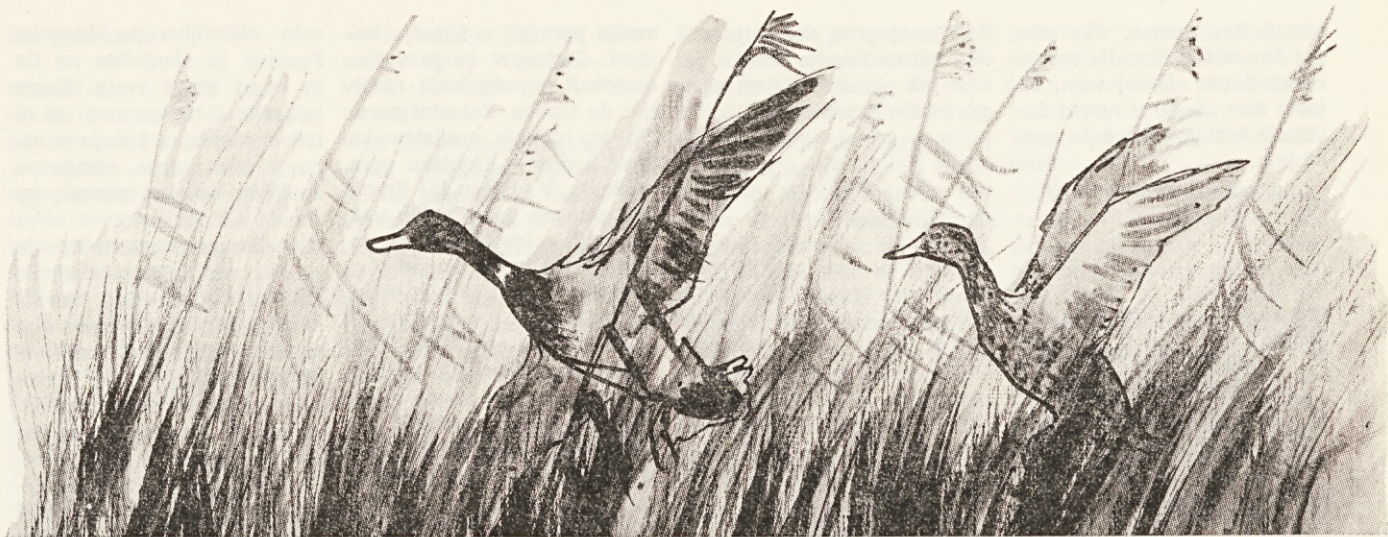
Lovec

Zazrem se mu v oči. Kaj mi povedo?

Ljubim živali, gore, pomlad, ko jutra zoré, ko prvi svit na nebu zvezde ugaša, ko s snežnega plazu prihaja izzivaje: »Čššuuuīššš!« in gruleče vabljenje črnega viteza naših planin — ruševca.

Ko češnja zacveti, ne morem spati. Gore me vabijo:

»Pridi! Na Morežu, za Slemenom, na Mesnovki pojo črni

svatje. Pridi! Ne bo ti žal! Ponudile ti bomo polno čašo opojnosti ob rojstvu pomladnega jutra!

In ko vitez naših gorà še ni končal svoje ljubezenske pesmi, mi že burka kri srnjakovo bokanje. In spet me Diana vabi na gozdne jase. Gledam, oko uzre rdečo liso, že je daljnogled pri očeh: srnjak je, lep šesterak. A ne ukrivim prsta. Prelep je, ne morem! In ko jesen poljubi naravo s svojimi mehkiimi barvami, tedaj plezam na raj rogljatih svatov. Zmagujem previse, plezam po navpičnih stenah, žejen lepote.

In ko premagam goro in izmučen sedem vrh previsa, mi pogled uide na verige skal, ki se nekje daleč končujejo v prepadih. Trudnemu mi novih moči vlije pogled na trope črnih rogljatih svatov, ki se brezskrbno pasejo na prodih. Tedaj se sleherna celica v meni sprosti. In če se tedaj vprašam, zakaj sem lovec, si odgovorim:

»Lovec sem zato, da gojim divjad, čuvam naravo in uživam ob njenih lepotah.« Mlad sem. Me boste sprejeli medse? Mi boste dali vse to, kar sem videl v dobrih očeh starega lovca?

Sprašujem te, zeleni brat izpod Rombona, Mangarta, tebe izpod Triglava in Polovnika, če res čuvaš vse darove narave, to lepoto, ki ti jo je družba zaupala v varstvo? Bom jutri lahko še rekel:

»Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti?«

Damjan Muznik, Bovec

Z očetom na gamsa

Mračni jesenski dnevi. Dež in megla sta bila vsakodnevni pojav v Šaleški dolini, toda vrhove Plešivca, Uršlje gore, Slemenca, Smrekovca, Pece in Mozirskih planin je že pobelil prvi sneg.

Bila sem nemirna zaradi snega in si želela, da pride tudi v dolino. Še bolj nemiren je bil moj oče, ki je lovec.

Zmeraj ko pride z dela, séde utrujen v sobi k oknu in zamišljeno zre proti Smrekovcu. Tej planini vedno pravi »moj« Smrekovec. To morda zato, ker se lovska družina, katere član je, imenuje po njem.

Ko je nekega dne tako sedel pri oknu in gledal »svoj« Smrekovec, je nenadno rekel: »V soboto grem na gamsa. Gamsi se sedaj ženijo.« Svojega očeta dobro poznam. Če kaj reče, to tudi stori. Ne ovirata ga dež ne sneg. Če se odloči, gre, čeprav pada toča. Mnogokrat pozimi, rano zjutraj, ko je mrzlo, vstane in gre. Dobro vem, kam. V planino, v predel lovišča, za katerega je zadolžen in mu ga je zaupala lovska družina. Ko pride domov utrujen, brez z njegovega obraza veselje. Ponavadi meni in mami takoj pove, da je šel pogledat, kako kaj divjad obiskuje krmišča. Če obišče njegova krmišča, je tega morda bolj vesel kakor divje živali same.

Prišla je sobota. Bil je dela prost dan. Oče se je pripravljaj za odhod v planino. Zdel se mi je nemiren. Nenadoma

mi reče: »Kaj me tako gledaš?«

»Rada bi šla s teboj,« mu odgovorim. »No, da, pa toplo se obleci. V planini je mrzlo.« Mama me je zaskrbljeno pogledala, nekaj zabrundala, rekla pa nič.

Čez čas sva se že odpeljala. Kmalu sem spoznala, da očetovo opozorilo ni bilo brez pomena, kajti jutro je bilo mrzlo.

V vasi Bele vode, znani iz NOB, sva pri nekem kmetu pustila moped in šla naprej peš. Nudil se nama je lep razgled. »Poglej, to je Smrekovec! Tam so gamsi, tja greva!« Začela sva se vzpenjati. Obšla sva Brloške peči, toda o gamsih ni bilo ne duha ne sluha. Obšla sva še Črni kal. Tu pa sem videla gamse. Ko jih je oče ocenil skozi daljnogled, se je nasmehnul. »Sedaj pazi in stopaj previdno za menoj!« mi je rekel. Molče sem šla za njim z željo, da bi prišla čim bliže tem lepim živalim. Res, uspela sva. Veter je bil ugoden, sneg pa mehak, da naju ni oviral. Previdno sva se priplazila na rob globače. »Pazi na korake,« mi je šepnil. Oče je previdno pogledal čez greben in mi z roko dal znak: »Pridi, poglej!« Videla sem nekaj posebnega, kar človek vidi redkokdaj v življenju, če ni lovec: trop gamsov. Petnajst jih naštejem in zadržujem dih. Oče se mi smeji in zašepeče: »Poglej, tam je koza vodnica, ki pazi na trop in ga varno vodi po strmih pečeh. Stara je res, kljub temu pa še ni za odstrel. Tam je star kozel

prskač. Tudi ta naj ostane. Potreben je tropu.«

Tako jih je ocenjeval moj oče vse po vrsti, ko so se podili po jasi. »Dovolj je, greva!« mi je rekel.

»Naj jih varujeta Diana in Hubert ter pošteno lovsko srce,« sem si želela jaz.

Ko sva se oddaljila kakih tristo metrov, sva se šele razgovorila: »Si videla moje gamse? Ali niso lepi?«

»Da, zelo!« Tu sem šele opazila, da na očetovi rami visi puška, ki bi lahko kruto skaličila gamseje svatovanje. Toda molčala je, molčala morda tudi zaradi mene.

Utrujena, a zadovoljna sva se vrnila domov.

Minil je teden in oče se je spet odpravil v goro. Tokrat je odbil mojo prošnjo, da bi šla z njim.

Bilo je v začetku meseca in oče je dobil glasilovca. Ravno sem brala članek o gamsih, ki ga je napisal lovski strokovnjak, starosta slovenskih lovcev Miloš Kelih. Tedaj so se odprla vrata in v mojo sobo je stopil oče. Opazim, da njegov klobuk krasi zelena vejica rušja, vejica plena. Vem, kaj ta vejica pomeni. Lovec si jo zatakne na desno stran klobuka, če upleni veliko divjad. Tudi sama mu čestitam: »Lovski blagor!« — »Lovska hvala! Pridi in poglej!« me povabi.

V lovski sobi je ležal uplenjen gams, kozel. Prvi gams, ki mu je krogla iz očetove puške ustavila srce.

Ogledovala sem si ga z vseh strani in bila pri tem malce nerodna. Hotela sem namreč

stopiti čez gamsa. »Ne stopaj čez mrtvo divjad!« me je opozoril oče. Sedaj vem, da lovci živo divjad v naravi čuvajo in hranijo, mrtvo pa poštujejo.

Anica Azola

V spomin

Lacko Vuk. — Od njega smo se poslovili, na pokopališču v Rogatcu, 29. junija 1978. Živel je 85 let in 1 mesec. Lovski rog mu je zadonel v slovo in odjeknili so mu častni streli. Množica lovcev z lovskimi prapori bližnjih in daljnih LD mu je izkazala zadnjo čast.

Veliko je pomenil za našo LD. Bil je njen soustanovitelj, sicer pa član lovske organizacije 67 let. Do leta 1927 je bil lovskogozdarski paznik pri grofu Windischgrätzu, potem pa 12 let poklicni nadlovce pri ustanovitelju Slovenskega lovskega društva dr. Ivanu Lovrenčiču. Kot kinolog je bil član UO LD Rogatec 8 let (1946—1954), potem pa predsednik NO LD 4 leta (od 1962 do 1966).

Njegove zasluge pri gojitvi divjadi so velike. Zanje vemo le lovci, ki smo z njim sodelovali. Osiroteli divjadi (fazanom, srnjadi, divjim racam

itd.) je njegova domačija nudila varno zavetje. Lacku je bila pri pomoči divjadi njegova desna roka.

Bil je vsekakor eden zadnjih naših lovcev, ki ga je lovski rog povsem ubogal in je z njim obvladal vse naše stare lovske signale. A ne samo to, obvladal je tudi »jezik« številnih vrst divjadi, saj se je z živalmi tako rekoč pogovarjal. V članku »Pod Donačko goro«, Lovec št. 7 — oktober 1976, smo brali marsikaj zanimivega o našem Lacku.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in redom III. stopnje, več pohval in priznanj sta mu dali tudi ZLD Celje in naša LD. Naj ostane trajen spomin na lik pravega lovca!

Člani LD Rogatec — A. K.

Lovski oprtnik

Gamsje garje v Julijcih

Gamsja garjavost je v zimskih mesecih 1977/78 »prestopila« Savo in se pojavila na njenem desnem bregu v lovišču Zavoda za gojitev divjadi Triglav, v revirjih »Martuljek«, »Vrata« in »Radovna«. Takšno je bilo poročilo na sestanku štaba za preprečevanje gamsje garjavosti na Bledu, 16. 8. 1978. Kljub prizadevanju lovcev gornjesavske doline, tako lovcev družinskih lovišč kakor poklicnih lovcev Zavoda, da se bolezen ne razširi v Julijce, so sedaj gamsje garje že tudi na območju naše najštevilnejše gamsje populacije. V okuženih revirjih Zavoda Triglav so lovci do konca aprila letos našli ali uplenili 12 garjavih gamsov (»Martuljek« 7, »Vrata« 3, »Radovna« 2). V poletnih mesecih širjenja bolezni ni bilo opaziti.

Na omenjenem sestanku na Bledu so tudi predstavniki lovskega društva ogroženega ob-

močja poročali o širjenju bolezni. Garjavost se je v Karavankah najvzhodneje razširila do Golice. Žalostni poročili sta podala predstavnika lovskega društva Kranjska gora in Dovje. V lovišču LD Kranjska gora se gams sploh več ne sledi, v lovišču LD Dovje je pa le še kakih 30 gamsov. V obeh loviščih je bilo letos najdenih 33 in uplenjenih 12 garjavih gamsov. Tako je v obeh izrazito gamskih loviščih po prehodu garij ostalo le še kakih 40 gamsov od 450 do 500, kolikor jih je bilo v obeh loviščih pred izbruhom bolezni.

Na omenjenem sestanku so se tudi dogovorili, da se z močnim preventivnim redukcijskim odstrelom te divjadi v ogroženih loviščih (vse do ceste Tržič—Ljubelj) prične takoj, skladno s potrjenim lovskogospodarskim načrtom. Razpravljali so tudi o možnosti odlova živih gamsov v neokuženih območjih in vračanju te divjadi v opustošena lovišča gornjesavske doline v naslednjih letih.

B. Galjot

Prenagljenost

Vsako jutro je Tonček prinašal obilen zajtrk svoji zvesti brak-jazbečarki Cani. Psica je gospodarja vedno veselo pričakala. Sedela je pred leseno lopo, napolnjeno s senom, v katerega je imela prileh izkopano luknjo. Privezana je bila na dolgi, svetli, a lahki verigi. Svojega gospodarja Tončka je tudi vedno sprejela z glasnim hov, hov. Tega jo je bil naučil, ko je bila še majhna, z ukazom: »Cana, glas!« To je pomenilo: »Cana, prosi!« In kadar ji je gospodar ukazal »glas«, je takoj prijetno zalajala.

Toda nekega jutra, ko ji je zopet prinesel polno skodelico žgancev in mleka, ga Cana ni pričakala sedeča pred lopo in ga ni z laježem prosila za zajtrk.

Tončku se je zdelo nerazumljivo, da Cane ni iz lope. Mislil je, da tako trdno spi, je prijel za verigo. Poklical je dvakrat, trikrat. Vse tiho. Prešnila ga je zla slutnja. Morda je bolna? Mogoče pa se ji je zameril, saj je bila psica

zelo občutljiva za karanje. Postavil je skodelico na tla in odprl lopna vrata. Zopet je zaklical, toda v senu se ni ničesar zganilo. Luknja v senu je bila prazna, veriga pa speljana nekam navzgor po senu.

V sosednem prostoru lope je kurnik, pod njim pa zajčnik, poln zajcev. Tonček je večkrat našel na vrhu sena kup jajčnih lupin in celo majhnega zajca z odgriznjeno glavo. Seno je bilo polno nekakšnih rovov, kar je zbuvalo sum, da je v senu žival, ki koplje rove, žre jajca in davi zajčke. Pred nekaj dnevi je videl mačku podobno žival, sedečo pri podboju, vendar temnejše barve, kakor je domači muc. Šele ko je žival skočila in zginila pod koreninami jelš ob potoku, je bil prepričan, da so v senu dihurji.

Kaj torej, če so dihurji zadavili Cano, ga prešine in pogleda v rov, ki ga prejšnji dan še ni bilo. Res, v njem opazi konec temnega repa, kakršnega je imel tisti dihur. Aha, tu si! Zdaj mi ne uideš! Brž steče po puško in pome-ri v rov, iz katerega še vedno štrli dihurjev rep... V kupu sena zacvili Cana in se zvije v smrtnih krčih...

Tonček je v svoji prenatlgjenosti in lovske strasti ustrelil svojo ljubljeno, najzvestejšo spremljevalko brak-jazbečarko Cano.

Franjo Kozelj-Marin

Na Nanosu je padel jelen (Odlomek iz daljše pesmi)

Lovci zjutraj smo se zbrali in vodja lova poslušali. Vodja Perhavic se resno držal, lovci v zboru strogo govori.

Jože je zagledal jelena, je imel roge kakor »polena«. Lovcu znoj po čelu priteče, srce mu od veselja trepeče.

Teden dni sta jelena okoli vozila, vsak dan se rujnega vinca napila. Poln koš je veselja bil, Jože tega nikoli pozabil ne bo...

Božo Jež

Lacko Vuk krmi fazane

Na gubarja

Naredil sem lovski izpit in lovska družina mi je dovolila odstrel srnjaka gubarja. Že v začetku maja sem imel ogledanega, toda ob pričetku lovne sezone (16. 5.) in še ves teden zatem ga ni bilo več na spregled.

Nekega dne pa mi je lovski tovariš Janez povedal, kam se hodi past drug srnjak gubar. Sklenil sem, da grem že drugi dan nadenj.

Opoldanska sopara je obetala, da bo popoldne deževalo. Zato sem bil prepričan, da z lovom ne bo nič. Res se je popoldne ulilo kakor iz škafo. Toda nevihta je bila kratkotrajna. Ko sva z očetom končala delo, sem ga vprašal, kaj misli o lovu na srnjaka.

»Veš, fant, z 'jago' je tako: večkrat greš v gozd — več vidiš,« je odgovoril. Razumel sem ga.

Pripravil sem nahrbtnik in dvogled, pregledal puško, se dobro oblekel in sedel na motor. Sonce se je že precej spustilo proti zatonu, ko sem se pripeljal na mesto. Motor sem pustil nedaleč od ceste in se naprej odpravil peš. Komaj sem prišel blizu jase, sem na nekaj metrov že zagledal srno mladico. Bil sem v skrbeh, da me dobi v nos, zato sem se hitro umaknil in si poiskal ob jasi drugo primerno mesto za čakanje. Udobno sem se namestil, vzel v roke dvogled in pričel opazovati okolico. Srna se je mirno pasla, kajti ni me opazila in ne drugače zaznala.

Kmalu pa me je iz razmišljanja zdrnil rahel šum. Ozrem se in vidim, kako je na jaso pritekel gubar. Gledam ga skozi dvogled in se sprašujem, ali je res srnjak z rožičkoma, dolgima le tja do 3 cm, ki komaj gledata iz dlake na glavi. Ugotoviti gubarja ni kar tako! Včasih je treba večkrat na prežo, da se dodobra prepričaš. Kajti prav lahko se zgodi, da po strelu pade srna namesto zanikrnega srnjaka. Potem je prepozno tarnati! Prej je treba dobro pogledati! Srnjaka sem še in še »pretipaval« skozi leče in se tudi prepričal da mu pod trebuhom visi — cof, spolovilo moškega spola. Torej ne more biti napake, pravi je! Tedaj se pa spomnim, da imam še prazno puško. Na-

polniti bi jo moral takoj, ko sem prišel na čakališče. Gubar se je medtem pripasal blizu mene, da se nisem upal ganiti, kaj šele da bi napolnil puško.

Trajalo je zopet precej časa, da se je srnjak primerno oddaljil in mi dovolil seči v žep po naboj, odpreti puško, naboj vložiti v nabojišče in puško zapreti. Toda medtem se je po bližnjem kolovozu pripeljal traktor in srnjak je zbežal v gozd. Trajalo je zopet precej časa, da se je ponovno prikazal. A le za hip. Zopet se je skril v varno naročje zelene teme. Skoraj sem že pokopal upanje na uspeh, saj so sončni žarki božali le še vrhove gora. Toda spomnil sem se očetovega naročila, da je na lovu treba

Značke lovskih organizacij

VI.

64. **LD Stahovica** je izdala bronasto, srebrno in zlato značko. Izdelal jo je graver Cankar, Ljubljana. — 65. **LD Brestanica** je za svojo 30-letnico izdala pozlačeno značko z zelenim ozadjem in rjavo pobarvano srnjakovo glavo. Izdelala jo je Aurea, Celje. — 66. **LD Novo mesto** ima v pozlačeni znački z zelenim ozadjem rjavo pobarvano medvedovo oprsje. — 67. **LD Ivančna gorica** je izdala bronasto, srebrno in zlato značko, z zeleno pobarvanim ozadjem. — 68. **LD Čaven** je leta 1974 izdala aluminijasto značko. Ozadje je modro in zeleno pobarvano. — 69. **LD Bled** je za svojo 30-letnico izdala značko v patiniranem bakru, v svetlejši in temnejši izvedbi. — 70. **LD Šmarna gora** je izdala aluminijasto značko. Je pobarvana svetlo zeleno, zeleno, rdeče in črno rdeče ter je plastificirana. — 71. **LD Hotedršica** je izdala bronasto in srebrno značko z letnico svoje ustanovitve (1945) in z letnico izdaje značke (1977). Krajina in medved sta črno pobarvana. — 72. **Zveza lovskih družin Celje** (njeno prejšnje ime je bilo Lovska zveza Celje, zato na znački črki LZ) je za svojo 30-letnico izdala bakreno značko, leta 1977. Delno je belo in zeleno emajlirana. — 73. **LD Poljčane**, **LD Makole**, **LD Boč**, **LD Rogaška Slatina** so v letu 1972 skupno izdale bronasto, srebrno in pozlačeno značko. V nakladi 10 000 izvodov. Značko so izdale ob skupni naselitvi muflonov na Boču, kjer skupno gospodarijo vse štiri. Avtorji značke so člani komisije za gojitev muflonov na Boču.

Pripombe: LD Šmartno pri Litiji nam je poslala dopis, v katerem protestira, ker je njihov motiv na znački, katerega avtor je Dane Namestnik, uporabila tudi LD Poljšnik. Mi pa ugotavljamo, da so isti motiv uporabile tudi LD Dobrova, LD Anhovo, LD Trebnje, LD Brdo in mogoče še katera. Primerov kopiranja je še več: LD Malečnik je kopirala značko LD Jezersko, enako značko imajo še LD Trnovo, LD Taborska jama, nadalje LD Poljane, LD Cankova, LD Babno polje, LD Kresnice, LD Rakec itd.

Kaj torej storiti ob poplavi kopiranja? Lepo to res ni in tudi ne častno za LD, ki ni sposobna priti do svoje lastne oblikovne rešitve. Predlagajte, na kakšen način naj nadaljnje kopiranje preprečimo! Morda z dogovorom med lovske družinami prek svoje ZLD?

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

Redka je že LD, ki nima svoje značke. Lovske družine brez značke razmišljajo o izdaji. Tudi LD, ki so značke že izdale, bodo za posebno priložnost oziroma obletnico morda izdale še drugo ali tretjo, četrto značko, z drugačnim motivom.

Vse lovske organizacije, ki so značke izdale, a nam jih še niso poslale, prosimo, naj to storijo takoj. Sporočijo pa naj obvezno tudi podatke, za katere smo nazadnje prosili v številki 6 — september 1978, na strani 185.

Uredništvo

Srnjak s preluknjano lobanjo, lovišče LD Sorško polje. Puščica kaže odprtino med rogovoma Foto A. Dvorščak

biti vedno pripravljen na presenečenje. Res me je moj gumbar zopet hotel presenetiti, saj je zopet izstopil na jaso. Roke so se mi tresle kakor starcu in srce mi je šumno udarjalo, ko sem dvignil puško. Lovska mrzlica pač! Mušica na cevi se dolgo ni hotela umiriti na rdečem plečetu. Končno vendarle. Zadržal sem dih in sprožil. Dolino je napolnil oglušujoč pok. Najbrž sem ob strelu nekoliko zamižal, česar kot lovec z izpitom ne bi smel storiti, kajti ničesar nisem videl na mestu, kjer je še hip pred tem stal srnjak. Z negotovimi koraki sem se odpravil na nastrel, kjer je negibno ležal moj gumbar. Njegove velike oči so me še vedno gledale. V meni so se mešali občutki radosti, veselja in krivde.

Po lovski šegi sem odlomil dve smrekovi vejici, pokleknil k mrtvi živali, ležeči s svojo levo stranjo navzgor, ji

odprl gobček in ji dal v usta vejico — zadnji grizljaj. Drugo vejico — vejico plena — sem položil na srnjakovo rano ter si jo zataknil na desno stran klobuka. Divjad — desno, sem se spomnil na lovsko pravilo, ki sem ga slišal na pripravljalnem tečaju za lovski izpit. Z odkrito glavo sem potem nekaj minut postal »na mrtvi straži« ob pleču in se v mislih zahvalil veliki Naravi za lovski blagor.

Domov sem se vrnil, ko je bila že noč. Oče je sedel za mizo in bral, ko sem vstopil. Pogled se mu je ustavil na zeleni vejici na mojem klobuku. Čestital mi je lovski blagor, jaz pa sem mu z velikim veseljem pokazal gumbarja. Sicer skromna trofeja, toda ob pogledu nanjo na steni se mi vedno zbudi lep spomin na mojega prvega srnjaka.

Alojz Vrtačnik,
LD Gornji grad

Srnjak s preluknjano lobanjo

Bilo je letos 2. maja. Ludvik Jerala iz Praš je postal pozoren na srnjaka, ki je čudno omotičen taval po njivah in travnikih blizu vasi. Zelo je bil začuden, ko se je srnjak pustil ujeti. Odnese ga je k blagajniku LD Filipu Lavriši na Podrečo. Skupaj sta srnjaka nesla pokazat pregledniku divjačine tovarišu Burgerju. Med potjo, dolgo le nekaj sto metrov, pa je srnjak že poginil. Ugotovili so, da je imel močno pljučnico. Meso so zakopali, očistili pa rogovje. Pri tem so opazili, da je imel srnjak med rogmi že ognojeno poškodbo.

Gnoj je bil tudi v notranjosti lobanje. Ko so lobanjo očistili, se je pokazala v lobanji med rogmi luknja lijakaste oblike, zožena proti notranjosti lobanje. Na zunanji strani je bila široka 10 ali 11 mm.

Srnjak je tehtal 19 kg, sicer pa je imel lepo rogovje. Star je bil 3 do 5 let; starost je v našem lovišču težko ugotoviti, ker ima srnjad po travnikih in njivah bogato in mehko pašo.

Očiščeno rogovje sem nesel prof. dr. Valentinčiču na veterinarsko fakulteto v Ljubljani in ga vprašal za mnenje o vzroku usodne luknje. Profesor je obžaloval, da ni videl cele glave v koži in mesu. Potem bi laže sklepal o rani. O poškodbi je bil profesor mnenja, da jo je morda staknil v boju za teritorij. Sklepal je, da je smrt nastopila razmeroma hitro po tem, ko je bil srnjak poškodovan. Ugibamo lahko tudi o drugih možnih vzrokih poškodbe. Morda se je srnjak ranil pri čiščenju rogovja z bodečo žico, ki jo je dovolj (napete) v našem lovišču. Rana je tudi možna od strele iz malokalibrske puške. Domneva ni nesnovana. Jo potrjuje primer lovskega tatu, ki ga je lani zalotil naš član, ko je z malokalibrsko puško pobil starejšo srno in srno mladico. O svojem dejanju je potem imel priložnost razmišljati v zaporu. Upamo, da bo srnjad na Sorškem polju v prihodnje pred njim varna.

Lado Simončič,
LD Sorško polje

S petelinom čez državno mejo

Bilo je poletnega sončnega dopoldneva, na vrhu Zgornje Jamnice, tik ob jugoslovansko-avstrijski meji. Tam gori je bila naša domačija, na pri-sojni legi, proti gori Peci obrnjena. Okrog in okrog gozdovi, čist zrak in ptičje žvrgoljenje vsepovsod.

Pred hišo smo imeli njivo, ki smo jo tistega dne orali, da bi na njej nekaj malega posadili. Nenadoma se zasliši izpred hleva preplašen kokošji krik in kokodajs, v rži na sosednji njivi pa se je poglano nekaj dolgega, rjavkastega. Kakor bi trenil, sem bila ob njivi z ržo. A v rži mi je tisto rjavkasto izginilo izpred oči. Postojim in zaslišim kakor slabotno plahutanje kokošjih peruti. Moje oči so iskale, da bi se pokazalo kaj na koncu njive, toda tudi trava tukaj je bila visoka in nisem opazila tega, kar sem iskala. Zato sem z roba njive stopila proti sredini visoke rži. Takrat zagledam stezico z njive na ozare, ob stezici pa perje našega grahastega petelina. Ogorčenje mi je na mah naraslo čez glavo. Lisičja tatica je vzela kokošim voditelja, varuha in ljubimca, nam pa dobro pečenko. Kakšna škoda! Jeza me je poglala po lisičjem sledu, nastlanem s petelinovim perjem. Stezica je vodila naravnost proti državni meji, od tam oddaljeni le še kakih 50 korakov. Svet na meji je bil poraščen z vresjem, na katerem je bil dokajšen kupček perja, vmes tudi nekaj zelenkasto modrih petelinovih krivcev. Takoj sem ugotovila: tukaj je lisica gospodarja našega gnojišča do kraja zadržala.

Stojim na meji in gledam naokrog, predvsem na avstrijsko stran, da bi zagledala lisico. Vzdrž ob meji je bil presek, svet brez drevja. Morala bi jo opaziti na tej goličavi, toda od mesta, kjer je poslala petelina v kurji raj, ni bilo nobenega sledu več. Kakor da bi se s petelinom vred vdrla v tla! Kakih 40 korakov pred menoj je bila žlebasto dolinica, pravzaprav jarek in kakih 30 korakov za njim se je zopet začel gozd.

Še vedno stojim na meji in preudarjam. Ni kar tako, da bi šla čez državno mejo! Saj te lahko vidi avstrijska ali naša obmejna straža. Aretirali bi me, Avstrijci ali naši. Čez mejo brez potnega lista ne smem, to sem dobro vedela.

Tisti hip mi je pa kar potegnili oči v smer proti gozdu na avstrijski strani. Tam ob deblu je stala velika, lepa lisica, morda je bil lisjak. Gledala je vame, naravnost v oči. A brez petelina v zobeh. Le kam ga je skrila tatca?

Tako sem bila jezna nanjo in žalostna zaradi našega petelina, ki je tako lepo kikirikal in čuval naše in svoje putke, da sta bila jeza in žalost močnejši od strahu pred prestopom državne meje. Šla sem naravnost proti lisici, ki je še kar stala in me nepremično gledala. Najbrž se je čudila, kako da sem upala čez presek, kjer sicer ljudje ne hodijo. Prešla sem žlebast jarek in se tatici približala že na kakih 20 korakov. Priznam, da me je postajalo kar malo strah. »Si hudič ali žival, da se ne premakneš?« sem rekla na glas. Šele tedaj se je zganila in se prav počasi začela oddaljevati v gozd, kar nekam zaskrbljena se mi je zdela. Tedaj mi šine v glavo:

»Morda jo je začelo skrbeti za petelina. Nekje ga moram najti, saj ga v tako kratkem času ni mogla požreti!« Ozrem se nazaj proti žlebičasti dolinici in moje oči ne prestando iščejo petelinovo perje in druge sledove. Kar mi pogled obstane na izdrti smrečici. Sicer pa vse na okoli nobenih lisičjih sledov. Tedaj se spomnim, da sem slišala pripovedovati lovce, češ da lisica plen tudi zakoplje, če ni prehudo lačna ali če nima časa za obed.

Sklonim se k izruvani smrečici in začnem s prsti grebsti v zemljo. Kar nenkrat sem pod površino začutila mehko perje. Petelina hitro izvlečem; še vedno je bil topel. Tedaj sem doumela, zakaj me je lisica tako gledala, kakor da je nekaj preudarjala. Gotovo ni računala, da si bom drznila za njo čez ta presek. Najbrž ji je bilo že žal, da je petelina zakopala.

Kmalu sem bila s petelinom doma v kuhinji. Spustila sem

mu še toplo kri in ga začela pripravljati za kosilo. Tokrat se lisici ni posrečilo. Premnogokrat pa se ji je, pri kraji naših kokoši ali na drugih domačijah tam okrog. Kdove kolikokrat je tamkaj na državni meji že zakopala svoj plen, saj je prej nikoli nihče ni motil pri »pogrebih« brhkkih kokošk in zalih petelinčkov!

Rezika Dekleva

Partizani na Triglavu

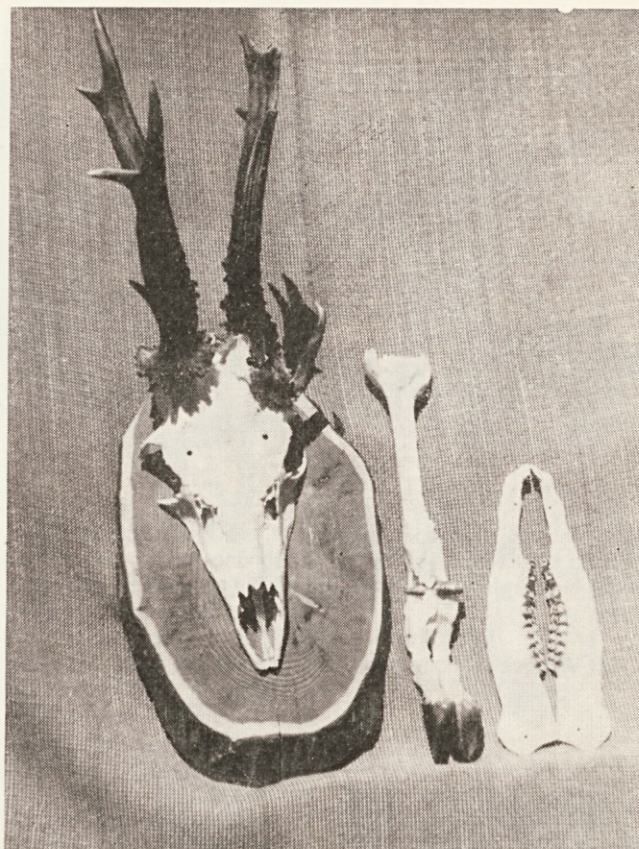
V Lovcu, št. 5 — avgust 78, je objavljena fotografija z udeleženci vzpona na Triglav med vojno, oktobra 1944, v članku Toneta Svetine »Triglav — simbol narodnoosvobodilnega boja« pa so poimensko navedeni štirje izmed sedmih udeležencev tega vzpona.

Nekaj bralcev je izrazilo željo, naj bi predstavili tudi preostale udeležence tega zgodovinskega pohoda.

Ob Aljaževem stolpu, na katerem je partizanska patrolja razobesila slovensko zastavo z rdečo zvezdo, stoje v vrsti (z leve): komisar bataljona jeseniško-bohinjskega odreda Jože Rožman-Peter; odredov sekretar SKOJ Janez Gorišek, ki je kasneje padel v boju; kurir Anton Pretnar; borec Bernard Rekelj, ki je po vojni umrl v Londonu; Angelca Rožič-Vlasta, članica okrajnega komiteja SKOJ za Bohinj; aktivistka Ivanka Stare-Tanja, sedaj poročena Gracelj in živi na Bledu. Na sliki ni avtorja objavljene fotografije in seveda tudi udeleženca tega pohoda — Boga Tavčarja, blejskega partizana, sedaj letalskega polkovnika.

Ob tej priložnosti je Bogo Tavčar naredil več posnetkov in sedaj film hranijo v Muzeju ljudske revolucije v Ljubljani. Za 200-letnico prvega vzpona na Triglav so v Muzeju s tega filma naredili troje fotografij, ki smo jih ob tem triglavskem prazniku videli v nekaj naših časopisih.

Zastavo, ki vihra vrh Aljaževskega stolpa, je sešila aktivistka Ivanka Stare-Tanja. Torej s partizanskim imenom T a n j a, ne Tatjana, kakor je pomotoma navedeno v avgustovskem Lovcu. In kakor so

Rogovje srnjaka-invalida in noga s kroglo Foto J. Skupek

potem iz Lovca tudi povzeli (napačno) nekateri listi, npr. Kmečki glas, od 23. 8. 78, ki je poleg teksta in omenjene slike uporabil iz Lovca še fotografijo Triglava, ki jo je posnel z Velikega Draškega vrha Albert Sušnik.

Urednik

Invalidna srnjaka

Vsa leta, odkar sem lovec, hodim pogosto na lov na srnjaka. Toda že drugič se mi je pripetilo, da sem uplenil srnjaka invalida. Ne vem, ali je to sreča ali — smola. Lani sem uplenil mladega srnjaka, ki je imel sprednjo levo nogo pokvarjeno v zapestju (»kolenu«) in pod zapestjem (»kolenom«) suho. Letos 15. 6., kmalu na začetku lova na srnjaka, ko sem šel tretjič na lov, sem nalezl na srnjaka invalida.

Bilo je ob 4.25, ko prideva z ženo v Zabrezu, to je del lovišča na pobočju Nanosa nad

Vipavsko dolino. Kmalu zagledam srnjaka, ki se je čudno obnašal. Previdno sem ga zalezel in ga pozorno opazoval. Ko se je premaknil, sem ugotovil, da mu sprednja leva noga ne služi. Stopal je po konicah parkljev in močno šepal. Todi rogovje se mi je zdelo nekam čudno. Odločil sem se za strel.

Srnjak je padel v ognju. Ko sem se mu približal, sem opazil, da ima suho nogo. Ugotovil sem tudi, da je nepravilni deseterak.

Še večje je bilo moje začudenje, ko sem srnjaka izkožil. Zapestje (»koleno«) je imel debelo kakor jabolko. Ker je bila noga pod »kolenom« trda, sem jo izkožil vse do parkljev. Takrat sem ugotovil, da ima nad knoprstom odebljen členek. Na moje presečenje sem opazil, da ima v členku zaraščeno povsem nedeformirano vojaško kroglo iz mavzerice. Ne morem si predstavljati, kako se je to moglo zgoditi. Če bi lovec streljal na srnjaka na primerno daljavo, bi krogla morala nogo prebiti. Če pa

bi krogla prej zadela v kako oviro in se odbila v srnjakovo nogo, bi morala biti deformirana.

Jože Skupek,
LD Vojkovo — Podnanos

Šaljive

Zadnji pogon

(Odlomek iz daljše pesmi)

Ko ura tretjo je odbila,
se zasliši glas: »Zbor,
tovarišija!«
Pri Drapkovem hramu so se
dobili,
kjer bodo zadnji pogon
»zabelili«
in kajpak tudi nekaj cvička
popili...

Se lovci prisrčno smejiijo,
ker jim nahrbtniki prazni
visijo.
So zadoščenje v hramu
dobili,
na lovino povsem pozabili...

Franc Baznik,
LD Cerklje ob Krki

Končno smo mačke obeh spolov zaščitene!

Ne morem si kaj, da javno ne bi izrazil svojega zadovoljstva, ker smo mačke po no-

vem zakonu zaščitene. Tako je končno tudi za nas mačke pri kraju stoletni prepir z lovci in konec tudi vekomaj trajajoče superiornosti psov. Iz zakona je jasno razvidno, da psom ni dovoljeno klatiti se po lovišču in nedisciplinirano pobegniti iz rok lastnika. To je povsem razumljivo, saj so psi nebrzdani divjaki, ki preženo boječega zajca v deveto lovišče. Če pa ima zajec slučajno slabo srce, ga dohitijo in raztrgajo. Sicer pa počasen zajec nima nobenih perspektiv. Psi tudi kažejo svojo atavistično divjost, ne-inteligenco in prostaštvo, zato jih zakon nikakor ne more ščititi. Mi mački smo veliko pametnejši, potuhnjeno počakamo, da pride zajček do nas. Primemo ga, pohrustamo in »nikome ništa«. Tako smo mirne duše naprej v naravi in — zaščiteni! Enako je s fazanjimi in jerebičjimi kečkami, ki jih psi divje in glasno razganjajo, mi se jih pa potihem najemo do sitega — pa amen. Sicer pa, zakaj nam pa pridejo tako pohlevno pred gobček!

»Nič več se lovca ne bojim.«

Foto F. Gyuran

Dandanes vsak hiti iz »betonskega bunkerja« — ali lepše rečeno — iz komfortnega stanovanja v prosto naravo. Zakaj ne bi tudi mi mački in mačke od pomladi do jeseni živeli v zdravi naravi — na vikendu! V tem času v blokhi tako ali tako ne kurijo in v bloku ti je življenjski prostor omejen na divan in zaboj s peskom. Kako dobro kondicijo in lepo dlako dobiš zunaj v naravi, brez kozmetičnih prijemov! In svobodni seks v prosti naravi!

Superiornosti psov od pamtveka je sedaj konec! Tudi njim ni več dovoljeno uničevati mačjega rodu v lovišču. Saj ne preganjamo divjadi, samo lepo čepimo in čakamo. Držimo se pravila, da pamenten lovec največ pričaka. Lepo je, da je uredba zaščitila tudi ubogega vrabca. Zakaj bi vsakdo preizkušal svojo strelsko sposobnost na njem. Čim več bo vrabcev, tem lažje bomo mačke prišle zlasti do negodnih mladičev. Verjemite mi, vrabci so prav slastni! Ko pa je meso tako drago! Pohvalno torej, da odlok tako

skrbi za mačjo eksistenco, rekel bi za naš boljši standard.

Prav je, da so za nas mačke napočili lepši časi, saj nas je vedno več ob svobodni ljubezni. Ljudje nas po domovih ne potrebujejo, saj miši in podgane uničujejo posebna podjetja. Zato ob tem veselju lep lovski pozdrav vsem organiziranim lovcom, saj smo sedaj muci in mucke vaši tihi, z zakonom zaščiteni družabniki!

Muc Potepuh I. r.

Kdo od koga se uči?

Po jesenskem gozdu lovec hodi,
pod čevljem listje mu šumi,
po glavi mu pa misel brodi,
kje zvitoropko naj dobi.

Lisica pa za lovčev hodi,
z ostrim nosom ga sledi:
»Lisička bolj je zvita,
kakor misliš lovec ti!«

Na prežo lovec sede,
rjavko čaka prelepó,
čas predolg mu že preseda,
počasi še zadremal bo.

Lisica pa po drugi strani
na lovčev dom hiti,
kokoško z gobcem zgrabi,
a čakajo jo »hčere« tri.

Lovec zgodaj jutraj vstane.
Polno perja tam leži.
»Zlodej sakramenski,
odnesel je spet kure tri!«

Lisica pa v svoji luknji
s pečenko se masti,
da boš vedel lovec mladi,
kdo od koga se uči!

Jernej Srebrnjak

Stenski koledar s posnetki divjadi za leto 1979

Foto kino klub DIANA je tudi letos izdal stenski koledar za leto 1979 s trinajstimi izvirnimi posnetki divjadi v njenem naravnem okolju. Koledar je tiskan na umetniškem mat papirju v petih barvah, v formatu $33,5 \times 49$ cm, vezan je s kovinsko spiralo in vložen v kartonsko vrečko. Na steni koledarja so opisi vseh predstavljenih živali.

Koledar je lahko lep okras lovskih sob ali kotičkov in nadvse primerno novoletno darilo osnovnim šolam ter tistim ljubiteljem, ki sodelujejo z lovsko družino pri varstvu divjadi.

Naklada koledarja je omejena.

Cena izvoda je 60 dinarjev.

LOVSKE DRUŽINE IN POSAMEZNIKI GA NAROČAJTE
v POSLOVALNICAH LOVEC v Ljubljani — Gosposvet-
ska 12, v Celju — Tomšičev trg 13, v Mariboru —
Gregorčičeva 11 in v Novi Gorici — Prešernova 17.

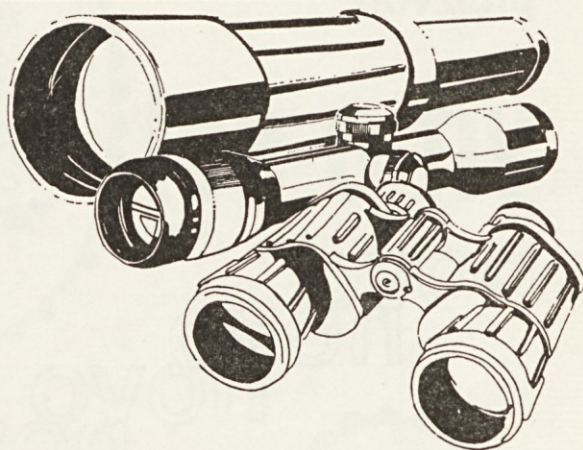
Markirani divji prašiči

Gojitveno lovišče Žitna gora obvešča, da v okviru raziskovalne naloge o proučevanju življenjskega prostora divjega prašiča v Sloveniji markira divje prašiče. V tem letu odlovljeni in spuščeni divji prašiči so označeni na uhlju s plastično markico (ca. 2×2 cm) rdeče-oranžne barve.

Prosimo vse lovske organizacije, da o opažanjih ali uplenitvi markiranih divjih prašičev sporočajo na naslov:

UPRAVA GL ŽITNA GORA
Župančičeva 9
Ljubljana
telefon (061) 21-819

Precizni lovski pripomočki »HABICHT«

Izdelke tirolske tovarne optičnih instrumentov
SWAROVSKI, vse s Habicht optiko:

- modernizirane dvoglede 7×42 MDV in 10×40 MDV;
(MDV = naravnjanje vsake priročne leče posebej)
- odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in z nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7×42 MDV GA in 10×40 MDV GA;
- najkvalitetnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30×75 ;
- strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine od 4×32 do 6×42 ;
- najnovejše daljnoglede NOVA;
- municijo Hirtenberg;
- puške Steyr-Mannlicher

IMA STALNO NA ZALOGI GENERALNI ZASTOPNIK
ZA JUGOSLAVIJO TOVARN SWAROVSKI,
HIRTENBERG IN STEYR

**Hans
Fanzoj**

puškarna

Borovlje — Ferlach
Griesgasse 1

Avstrija

Najnižje eksportne cene !

LEK Ljubljana
vam nudi nov
proizvod

vit-o-sol

tablete

ново
ново
ново
ново

**pomagajte svojim
živalim do vitaminov
in mineralov, ki jih
primanjkuje v
vsakodnevni
prehrani!**

MALI OGLASI

Prodam brak-jazbečarko, staro štiri leta, po prvem leglu, s telesno oceno dobro. Je odlična za lov. — Roman Šušmelj, Laze 61, 61370 Dolenji Logatec.

Rjavega prepeličarja, starega dve leti in pol, s prav dobro telesno oceno in opravljeno PNZ, **zamenjam** za psico prepeličarko, staro do štirih let. — Stane Sanabor, Ozeljan 75, 65261 Šempas.

Prodam dvocevko, kal. 12—12, z menjalnima cevema, kal. 8 × 57 IRS—12. Puška je iz najfinejšega jekla, boroveljske izdelave, v odličnem stanju, opremljena s strelnim daljnogledom Kahles 4 ×. Ogled možen vsak dan. — Zupančič, Materija 19, 66242 Materija.

Prodam teleobjektiv Canon Zoom Lens 85—300, 1 : 4.5. — Janez Dolničar, Tivova cesta 78, 61000 Ljubljana.

Ugodno prodam novo češko bokarico, kal. 12—12, z menjalnima cevema 12—7 × 57 R in z montiranim strelnim daljnogledom Zeiss 4 × 32. — Andrej Rugole, Vrečova 1, 69250 Gor. Radgona, tel. dopoldan (069) 74-015.

Prodam dobro ohranjeno boroveljsko bokarico, kal. 5,6 × 52 R—16, s strelnim daljnogledom in MK puško-polavtomat s strelnim daljnogledom, znamke Voere. Ogled možen v sobotah in nedeljah. — Andrej Brečko, 63230 Šentjur pri Celju (št. 229).

Prodam: lovski karabin, kal 7 × 64, z daljnogledom Swarovski 6 × 40 (Suhl montaža) in nekaj nabojev. — Franc Rihtar, Nušičeva 2 b, 63000 Celje, tel. (063) 28-502.

Gamsov čop v srebrnem umetniško izdelanem tulcu s patentno zaponko na ogled in naprodaj pri: Jože Krošelj, Dom upokojecev, Ljubljana, Tabor 10, IV. nadstropje, soba 91 (blok A — desno).

Kratkodlako istrijanko, staro 7 let, z dobro telesno oceno in z uspešno PNZ — prodam. Urban Maurer, Obloke 19, 65242 Grahovo ob Bači.

Kratkodlakega ptičarja, starega 3 leta in pol, s prav dobro telesno oceno in z opravljeno PNZ, ugodno prodam. — Borut Bitenc, 61291 Škofljica (št. 87), telefon (061) 264-761, int. 55.

Prodam brak-jazbečarje, poležene 18. avgusta 1978. Pes in psica s prav dobro telesno oceno. — Boris Svetic, Cesta kapetana Mihevca 24, 65280 Idrija.

Prodam brak-jazbečarje, stare po dva in pol meseca, moškega spola. — Janez Lovšin, 61331 Dolenja vas (št. 117).

Izgubil se je lep, krepak pes črne barve — **lovski terier**, na območju Brnika (pri Novi Gorici). Kdor karkoli ve oziroma bo zvedel o njem, naj, lepo prosimo, sporoči Zvezi lovskih družin Gorica v Novi Gorici, tel. (065) 22-803.

Novo češko bokarico, brez menjalnih cevi, kal. 7 × 57 R—12, ugodno prodam. Telefon (068) 69-102, Cerklje ob Krki.

Lovsko terierko, tri in pol leta staro, z odlično telesno oceno, prodam. — Karel Kovše, Šišenska 11, 61000 Ljubljana.

Prodam novo rusko bokarico, kal. 16—16/70. — Tone Zakrajšek, Studenec 47, 61260 Ljubljana-Polje.

Prodam skoraj novo lovsko puško brezpetelinko, kal. 16—16. — Koder, Teslova 9, Ljubljana, tel. (061) 267-501.

Prodam ruski strelni daljnogled za flobert, z originalno montažo. — Jože Rački, Polje C. VI/22, 61260 Ljubljana-Polje.

Prodam 7-mesečno brak-jazbečarko, črno z rjavimi ožigi, z rodovnikom, odličnih prednikov. — Emil Bezgovšek, Stopce 2, 63270 Laško.

Mreže za vrtno in druge ograje — v višini po želji kupca — iz garantirano nerjaveče žice izdeluje: ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Slike na ovitku:

1. Gospodar gorskih vrhov pri »nerodnem«, a nujnem opravilu.
Foto Mirko Hain, DIANA
2. Pardon, lepota!
Foto Peter Adamič
3. Štorklje pred poletom v tople južne kraje. Foto Franc Gyuran
4. To je vijeglavka, sorodnica žoln in detlov.
Foto Janez Papež, DIANA
5. Pižmovka ob potoku.
Foto Konrad Mlinar

Lovsko tihožitje z majoliko. Slika original je v Sokličevi zbirki v Slovenj Gradcu. Naslikal jo je Janez Andrej Strauss, slikar v Slovenj Gradcu, rojen leta 1721 in umrl leta 1783.